

Universitat
de les Illes Balears

TREBALL FI DE GRAU

EL TREBALL PER RACONS, PROJECTES I L'APRENTATGE COOPERATIU AL CEIP REINA SOFIA

Antònia Maria Barceló Adrover

Grau d'Educació Primària

Facultat d'Educació

Any Acadèmic 2023-24

EL TREBALL PER RACONS, PROJECTES I L'APRENTATGE COOPERATIU AL CEIP REINA SOFIA

Antònia Maria Barceló Adrover

Treball de Fi de Grau

Facultat d'Educació

Universitat de les Illes Balears

Any acadèmic 2023-2024

Paraules clau del treball:

Aprenentatge cooperatiu, treball per projectes, treball per racons, educació primària

Nom del tutor/tutora del treball: Antònia Maria Barceló Adrover

Nom del tutor/tutora (si escau): Xavier Motilla Salas

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☒	☐	☐	☐

Resum

El treball per racons, projectes i l'aprenentatge cooperatiu són diferents metodologies innovadores que es duen a terme al CEIP Reina Sofia, S'Horta. Aquest estudi es basa en entendre, conèixer i explicar com es duen a terme les diferents metodologies a l'escola durant l'etapa d'Educació Primària. El treball pretén realitzar una recerca empírica a través d'entrevistes semiestructurades i un grup de debat i una revisió sistematizada de la literatura per tal d'elaborar un marc teòric per poder entendre i conèixer les diferents etapes de les metodologies esmentades anteriorment. Els resultats d'aquest treball s'han extrets de les diferents entrevistes que s'han formulat a diversos docents i a través del grup de debat. Gràcies a les entrevistes hem pogut observar que la majoria de docents van aprendre amb metodologies antigues, com ara, per exemple, el llibre de text però que gràcies a la formació contínua del professorat poden donar una resposta a l'alumnat emprant les diferents metodologies que s'investiguen en aquest treball. Finalment, el lector ha d'entendre i valorar el marc teòric i la metodologia emprada sobre les diferents metodologies per tal de poder conèixer les metodologies i de com es duen a terme al CEIP Reina Sofia.

Paraules clau: Aprenentatge cooperatiu, treball per projectes, treball per racons, educació primària

Abstract

Working in corners, projects and cooperative learning are different innovative methodologies that are carried out at CEIP Reina Sofia, S'Horta. This study is based on understanding, knowing and explaining how the different methodologies are carried out in the school during the Primary Education stage. The work aims to carry out an empirical research through semi-structured interviews and a discussion group and a systematic review of the literature to develop a theoretical framework to understand and know the different stages of the methodologies mentioned above. The results of this work have been extracted from the different interviews that have been formulated to several teachers and through the discussion group. Thanks to the interviews we have been able to observe that the majority of teachers learned with old methodologies, such as, for example, the textbook, but that thanks to continuous teacher training they are able to give an answer to the students using the different methodologies investigated in this work. Finally, the reader has to understand and value the theoretical framework and the methodology used on the different methodologies to be able to know the methodologies and how they are carried out at CEIP Reina Sofia.

Keywords: Cooperative learning, project-based work, corner work, primary education

ÍNDEX

1. Introducció.....	7
1.1. Justificació.....	7
1.2. Marc teòric.....	9
1.2.1. Treball per racons.....	9
1.2.1.1. Evolució històrica del treball per racons.....	10
1.2.1.2. Què són i tipus de racons.....	12
1.2.1.3. El rol docent i el rol dels alumnes en el treball per racons.....	14
1.2.2. Treball per projectes.....	16
1.2.2.1. Definició del concepte i les seves característiques.....	16
1.2.2.2. Origen i història.....	19
1.2.2.3. Teoria en les quals es basa el treball per projectes.....	20
1.2.2.3.1. Teoria social de Vigotski.....	20
1.2.2.3.2. Teoria del desenvolupament cognitiu de Piaget.....	21
1.2.2.3.3. Teoria de l'aprenentatge significatiu d'Ausubel.....	23
1.2.2.3.4. Teoria de l'aprenentatge per descobriment de Bruner.....	24
1.2.2.4. Tipus de projectes.....	25
1.2.3. Aprenentatge cooperatiu.....	26
1.2.3.1. Idees fonamentals.....	26
1.2.3.2. La configuració del procés d'aprenentatge.....	27
1.2.3.2.1. De la "lògica de l'homogeneïtat" a la "lògica de l'heterogeneïtat".....	27
1.2.3.2.2. D'una visió individualista a una estructura cooperativa.....	28
1.2.3.2.3. Les estructures cooperatives.....	29
1.3. Objectius i hipòtesi.....	30
1.3.1. Objectiu general.....	30
1.3.2. Objectius específics.....	30
2. Mètode.....	30
2.1. Cerca de documents i filtració de resultats.....	30
2.2. Anàlisi documental: categorització de documents.....	32
3. Resultats.....	36
3.1. Context del centre.....	36
3.2. Alumnat.....	36
3.3. Principis metodològics i Objectius educatius.....	37
3.4. Resultats preguntes generals.....	38
3.5. Resultats dels racons.....	39
3.6. Resultats treball per projectes.....	40
3.7. Resultats grups cooperatius.....	41
4. Discussió i conclusions.....	42
4.1. Discussió.....	42
4.2. Conclusions.....	44
4.3. Limitacions.....	46
4.4. Recomanacions.....	46
5. Referències.....	47
6. Annexes.....	54
6.1. Entrevistes semi-estructurades dels docents CEIP Reina Sofia, S'Horta.....	54
6.2. Grup de debat del claustre del CEIP Reina Sofia, S'Horta.....	77

1. Introducció

1.1. Justificació

La finalitat d'aquest treball, és donar una visió qualitativa sobre com es duu a terme l'aprenentatge cooperatiu, el treball per racons i per projectes a l'escola CEIP Reina Sofia ubicada al poble de s'Horta, Felanitx. L'estudi es centra en observar i investigar aquestes metodologies educatives implementades a l'escola per proporcionar als alumnes una experiència d'aprenentatge més significativa i contextualitzada. Per dur a terme aquest treball, s'ha realitzat una revisió dels documents de centre de l'escola, una revisió sistematitzada de la literatura, una entrevista amb mestres de cada cicle, i un grup de discussió amb part del claustre de l'escola.

Aquest treball vol entendre les diferents metodologies esmentades per entendre, conèixer i explicar com s'han dut a terme i com es duen a terme actualment a l'escola CEIP Reina Sofia. Per això, és molt important començar amb una definició per a cada una d'elles.

En primer lloc, el treball per projectes és un mètode docent en el qual les activitats d'aprenentatge s'organitzen al voltant d'un projecte que l'estudiant ha de desenvolupar. Els projectes són tasques complexes, basades en preguntes o problemes difícils, que involucren els estudiants en el disseny i la resolució de problemes. Aquesta metodologia té el seu origen en el treball descrit per William Heard Kilpatrick (1971-1965) fa més de 100 anys conegut com "*the Project Method*".

En segon lloc, el treball per racons és segons Ramírez i Lucas (2020), una de les metodologies més emprades per organitzar una aula. Els espais es limiten per zones en les que es realitzen diferents propostes de treball. Aquest enfocament pedagògic permet integrar les activitats amb les necessitats fonamentals dels infants, fomentant la seva participació activa en la construcció dels seus coneixements. Això els permet assumir un rol central i responsable en el seu propi procés d'aprenentatge, com es destaca en l'estudi de Laguía i Vidal (2020), "treballant d'una manera lúdica, partint dels seus interessos, necessitats i inquietuds i interactuant amb els seus iguals" (Pérez et al. 2017, p. 227). Segons Ruiz (2015), els racons de treball proporcionen l'oportunitat d'establir àrees diferenciades on els nins poden investigar, explorar i aprendre, ja sigui de forma individual o en petits grups. Aquesta metodologia es basa en l'estímul de l'interès per descobrir, com indica Punzano (2010), i es caracteritza per la seva flexibilitat, la qual cosa permet adaptar-se als diferents ritmes d'aprenentatge dels infants, fomentant així l'autonomia i la col·laboració entre ells, com

assenyala Rodríguez (2011). Pérez Izquierdo i Cruz (2011) argumenten que cada racó ha de tenir un propòsit educatiu específic i estar equipat amb materials apropiats per a aquest propòsit.

En tercer lloc, l'aprenentatge cooperatiu és una metodologia que es basa en la col·laboració i el treball en equip dels estudiants. Aquest enfocament inclou una àmplia gamma de tècniques en les quals els alumnes treballen de manera conjunta amb l'objectiu de perseguir metes i objectius compartits, dels quals tots els membres de l'equip se'n fan responsables. En relació a aquesta perspectiva, Pujolás (2009) subratlla que una aula inclusiva organitzada segons principis cooperatius ha d'incorporar una filosofia fonamental que no exclou cap estudiant i que reconeix que tots tenen un valor igual. Això, sens dubte, requereix un treball amb els alumnes perquè assimilïn i adoptin un conjunt de normes bàsiques que regulin les seves interaccions, posant un gran èmfasi en recursos com el diàleg, la cooperació, la convivència i en valors com el respecte per les diferències i la solidaritat.

Amb referència a perquè és pertinent i rellevant investigar en aquesta temàtica del treball pot ser per diverses raons entre les quals m'agradaria destacar les següents: el treball per racons, l'aprenentatge cooperatiu i el treball per projectes es centren en l'aprenentatge actiu i significatiu, els quals poden millorar la comprensió i la retenció d'informació per part dels estudiants. Investigar sobre aquestes metodologies pot contribuir a millorar la qualitat de l'educació i augmentar l'èxit acadèmic. A més, les diferents metodologies poden ser utilitzades per adaptar-se a les necessitats dels estudiants. Per exemple, el treball per racons pot ser efectiu per als estudiants que necessiten autonomia en l'aprenentatge mentre que l'aprenentatge cooperatiu pot ser útil per als que necessiten millorar les habilitats socials i de treball en equip. Igualment, aquestes metodologies promouen el desenvolupament de diverses habilitats i competències, com ara, la resolució de problemes, la comunicació, la col·laboració i la presa de decisions.

La realització d'un Treball de Fi de Grau sobre el treball per projectes, l'aprenentatge cooperatiu i el treball per racons es pot relacionar amb les competències de la titulació del Grau d'Educació Primària (UIB, 2020) d'una manera significativa. Aquestes competències són:

- CB3: Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Competències específiques:
  - 1.2.17 - Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques de recerca educativa sobre la pròpia pràctica docent.
  - 1.2.8 - Conèixer les teories educatives contemporànies i la seva vigència en les pràctiques institucionals actuals.

Dins el marc formatiu del grau d'Educació Primària, l'adquisició de certes competències clau és essencial per a la formació integral dels futurs docents. Aquestes tres competències defineixen molt bé la recerca i la informació d'aquest treball.

Finalment, i per poder situar al lector, aquest treball constarà d'un marc teòric en el qual es podrà veure el procés de canvi que han sofert les distintes metodologies, els objectius, i concretament, l'objectiu principal del treball on es descriu amb cura el que pretén aquest treball i uns objectius específics que faran referència a l'objectiu principal i la recerca d'aquesta investigació. Finalment, s'analitzarà el tipus de metodologia que s'ha emprat i els resultats obtinguts.

1.2. Marc teòric

En l'educació contemporània, metodologies com el treball per projectes, racons i l'aprenentatge cooperatiu han guanyat prominència per la seva capacitat de fomentar habilitats crucials en els estudiants. Aquestes metodologies no sols milloren la comprensió acadèmica, sinó que també promouen habilitats socials i emocionals, preparant als estudiants per als reptes del segle XXI. La seva integració a l'aula representa un canvi significatiu respecte als enfocaments tradicionals, orientant-se cap a un aprenentatge més interactiu, pràctic i centrat en l'alumne.

1.2.1. Treball per racons

El concepte de treball per racons en l'educació primària es refereix als espais específics i ben definits dins les aules. Aquests espais estan dissenyats per permetre que els alumnes treballin simultàniament en projectes o unitats de programació úniques, tot adaptant-se a la zona de desenvolupament pròxim de cada infant, tal i com suggereixen Coloma, Jiménez i Sáez (2007). Els racons d'activitat són entorns rics en continguts i tipus

d'activitats, destinats a estimular l'exploració, l'experimentació, l'acció i l'expressió dels infants, i serveixen com a fonts de motivació i d'aprenentatge.

Aquests espais pedagògics fomenten la curiositat i els desig d'aprendre dels infants permetent-los desenvolupar habilitats d'investigació i utilitzar diferents tècniques i estratègies d'aprenentatge. A més, aquests racons ajuden als infants a ser conscients de les seves capacitats, a valorar els seus progressos, a acceptar els errors, a persistir en el seu treball i a no rendir-se fàcilment davant les dificultats (Coloma, Jiménez i Sáez, 2007).

La reorganització de l'aula en racons és una estratègia pedagògica que busca integrar les activitats d'aprenentatge dels infants amb les seves necessitats bàsiques, millorant així les condicions per a la seva participació activa en la construcció del seus coneixements. Aquesta aproximació es fonamenta en la teoria de Jean Piaget (1896-1980) que sosté que el coneixement es construeix des de dins l'individu en interacció amb el seu entorn.

El treball per racons és un moment clau per a la socialització i el foment de relacions entre iguals, així com per al descobriment personal.

1.2.1.1. Evolució històrica del treball per racons

La pràctica pedagògica dels racons es va començar a desenvolupar des de les acaballes del segle XIX per Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827). Pestalozzi, va establir els fonaments d'aquesta metodologia, creant espais d'aprenentatge que tenien en compte els interessos i motivacions dels alumnes. Aquesta tradició va ser enriquida posteriorment per autors com John Dewey (1859-1952) a principis del segle XX, que va expandir aquest concepte, proposant una àmplia varietat d'activitats que inclouen la narració de contes, la jardineria, la cuina, dramatitzacions, entre altres. Aquestes activitats no només cercaven la diversió dels alumnes, sinó que també servien per connectar l'aprenentatge amb experiències de la vida, una pedagogia que Dewey va defensar fermament.

La continuïtat d'aquesta evolució es veu reflectida a l'obra de Célestin Freinet (1896-1966), un pedagog francès que després d'un estudi psicològic i social de les necessitats dels seus alumnes, va desenvolupar vuit racons d'aprenentatge.

Aquests racons es fraccionaven entre activitats amb un enfocament més manipulatiu i altres que promouen la socialització i el desenvolupament cognitiu. Aquestes iniciatives van marcar una forta transició des de la pedagogia tradicional cap a una pedagogia més cooperativa, on els alumnes es convertien en el nucli del seu propi procés d'aprenentatge, explorant i experimentant amb objectes del seu entorn (Figueres i Pujol 1988).

Dins el context de la metodologia del treball per racons en l'Educació Infantil i Primària, Maria Montessori (1870-1952) ha destacat com una de les figures més influents. El

mètode Montessori està basat en l'educació sensorial i posa èmfasi particular en les activitats manipulatives i experimentals. Aquest enfocament, facilita que els infants interioritzin els aprenentatges i adquireixin progressivament nous coneixements (Figueres i Pujol 1988). Aquest mètode és caracteritzat per oferir una àmplia varietat de materials estructurats, permetent als alumnes triar segons els seus interessos. A través d'un procés d'assaig-error, els infants aprenen a identificar i superar les dificultats de manera autònoma sense dependre directament de l'ajuda del mestre.

L'enfocament de Maria Montessori juntament amb les aportacions de Dewey i Célestin Freinet, ha contribuït significativament a la integració del treball per racons. Segons Figueres i Pujol (1988), aquests tres autors han estat fonamentals en el desenvolupament d'un model educatiu que situa l'alumne com a protagonista del seu aprenentatge.

El concepte de treball per racons, tal com el defineix Securín (1995 pàg.5), “Los rincones son unos espacios delimitados de la clase donde los niños, individualmente o en pequeños grupos, realizan simultáneamente diversas actividades de aprendizaje”. Segons l'autor, aquesta metodologia es centra en la creació d'espais de treball variats dins l'aula, on l'estudiant es converteix en el punt focal, triant activitats basades en les seves preferències i interessos personals. Aquesta autonomia basada en l'elecció, permet als alumnes implicar-se en un procés d'aprenentatge on ells mateixos investiguen, juguen i interactuen amb companys i el mestre, fomentant així, un desenvolupament constructiu i significatiu dels seus coneixements. Aquest enfocament també estimula la creativitat, el pensament crític, les habilitats de comunicació i el respecte per les normes de conducta en els infants (Martínez-Pérez, Gavián i De la O Toscano, 2017).

De manera similar, Gallego 1998 (citada per Martínez-Pérez, Gavián i De la O Toscano, 2017), destaca que el treball per racons crea un entorn que fomenta l'afecte i la confiança, essencials per connectar amb les necessitats i interessos dels infants. Aquesta metodologia, permet als infants participar en activitats que promouen la investigació i la manipulació d'objectes, essencials per al desenvolupament de la creativitat. A més, facilita la interacció social, tant amb altres infants com amb els adults, reforçant així la seva autonomia personal i social (Ibáñez, 2005, citada per Martínez-Pérez, Gavián i De la O Toscano, 2017).

Ezquerria 2005 (citada per Martínez-Pérez, Gavián i De la O Toscano, 2017) argumenta que la metodologia del treball per racons es va desenvolupar com una resposta a una sèrie de necessitats integrals dels alumnes. Aquest enfocament pedagògic adreça les necessitats físiques, emocionals i socials dels infants. A més, fa èmfasi en la importància del moviment, la autonomia, l'activitat lúdica i el desenvolupament de les habilitats d'expressió i

comunicació. Així, els racons d'aprenentatge es converteixen en un entorn ric i divers que suporta el creixement holístic dels estudiants.

Coloma, Jiménez i Sàez (2007), destaquen la capacitat dels racons de treball per a incentivar la participació activa dels infants. Aquests espais són dissenyats per a fomentar l'actuació, l'exploració i l'experimentació d'una àmplia varietat de continguts a través de les activitats proposades pels docents.

Per la seva banda, Ibáñez (2010, citat per Martínez-Pérez, Gavilán i De la O Toscano, 2017) destaca que la polivalència dels racons enfatitza la importància de la gestió autònoma de les activitats per parts dels infants. Segons l'autor, existeixen dos tipus principals de racons: els racons de joc, on es desenvolupen activitats lúdiques i espontànies i racons educatius, que promouen la col·laboració, la comunicació, la presa de decisions i el respecte mutu entre els alumnes.

Finalment, González (2013, citat per Martínez-Pérez, Gavilán i De la O Toscano, 2017) argumenta que el treball per racons crea en els alumnes una actitud de descobriment i motivació cap als reptes que presenten les diverses activitats. Aquest enfocament no només fomenta la socialització i la interacció amb els companys i mestres, sinó que també desenvolupa el llenguatge i l'expressió oral. L'autor posa en relleu el paper central de l'alumne en el seu propi procés d'aprenentatge, destacant la gestió del temps, la selecció d'activitats, la responsabilitat sobre el material utilitzat i el coneixement del funcionament de cada racó, tot això contribuint a la construcció de la seva autonomia.

1.2.1.2. Què són i tipus de racons

En l'actualitat hi ha una gran quantitat de definicions que expliquen de forma detallada que significa treballar per racons. No obstant això, la definició general és: "Estratègia didàctica que consisteix a organitzar la classe en grups reduïts que fan activitats diferents simultàniament, basant-se en la utilització de materials que es troben situats a la mateixa classe a lliure disposició dels alumnes". (Diccionari d'educació, 2023).

L'enfocament del treball per racons no segueix una fórmula estàndard; més aviat, varia segons l'experiència i l'estil personal de cada mestre. No obstant això, existeixen certes directrius organitzatives clau, que s'han de considerar en la implementació d'aquesta metodologia. Aquestes directrius van ser establertes al 2010 per la Federació d'Ensenyament de CC.OO d'Andalusia. Aquestes recomanacions proporcionen un marc per ajudar els docents a estructurar i optimitzar l'ús dels racons d'activitat dins de les seves aules. Aquestes són:

- Delimitar de forma clara l'espai, els materials i les activitats.
- L'aparença dels racons ha de ser atractiva.
- L'activitat que es proposa en cada racó ha de tenir la durada de la sessió corresponent, la qual variarà en funció de l'edat dels alumnes.
- El racó ha de potenciar el desenvolupament de la creativitat i l'autonomia de l'alumne.
- L'activitat del racó ha d'estar pensada perquè es creïn interrelacions entre els alumnes.
- Les activitats que es presenten han de ser prou obertes perquè es puguin adaptar al màxim als diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes.
- Totes les activitats s'han de donar a conèixer abans de deixar que els alumnes escullin lliurement el racó al qual volen anar.
- S'ha d'establir una periodicitat en la realització del treball per racons.
- El treball per racons té unes normes de participació, les quals la mestra ha d'explicar a l'inici, per tal que els alumnes les puguin anar incorporant progressivament.
- La manera d'escollir els racons va en funció dels objectius que vulgui assolir la mestra amb aquest tipus de metodologia.

Segons Fernández (2009) destaca la diversitat existent en els racons educatius, ressaltant que la seva preparació i organització per part dels docents pot variar significativament depenent dels objectius educatius i els interessos dels estudiants. A més, segons afirma García (2010, pàgs 1-3): Els racons han de cobrir les diferents necessitats dels infants: fisiològiques, afectives, d'autonomia, de socialització, de joc, d'expressió, de descoberta i de coneixença del seu propi cos i situar-se en l'espai en el temps.

En una línia similar, Maria Montessori, va desenvolupar un mètode basat en l'educació sensorial com a base de l'aprenentatge. Aquest mètode, particularment aplica les activitats manipulatives i les de d'experimentació, les qual són les principals que permeten a l'infant que interioritzi els aprenentatges i vagi adquirint nous coneixements Figueres i Pujol, (1988). L'objectiu de Montessori era proporcionar una àmplia varietat de materials estructurats perquè els alumnes triessin segons el seu interès, permetent-los així afrontar i superar els desafiaments de manera autònoma, sense dependre excessivament de l'assistència del mestre.

1.2.1.3. El rol docent i el rol dels alumnes en el treball per racons

En el context de l'aula s'identifiquen dos rols principals: el del docent i els dels infants, els quals varien segons les seves característiques individuals i experiències prèvies. Per una banda, respecte al rol dels alumnes, Martín (2008 pàg. 4) diu: “los niños y las niñas han de habituarse a trabajar de forma autónoma y a pedir ayuda solo cuando la necesiten, han de tener autonomía para escoger la actividad que quieren realizar dentro del rincón, para pensar cómo la deben realizar, para organizar el material que necesitan”. És a dir, que els alumnes han d'aprendre de forma autònoma, seguint el seu criteri a escollir el racó que vulguin realitzar. Així també com expresa López (2005, pàg. 16): “En los rincones se pretende que los alumnos aprendan a trabajar autónomamente y potencian el trabajo entre iguales, a partir de una propuesta abierta planteada por el docente. En los rincones los alumnos aprenden a organizarse, pueden escoger tareas que les planteen dificultades a su medida y pueden realizar trabajos más creativos y motivadores”.

En darrer lloc, és fonamental que els alumnes segueixin una sèrie de normes bàsiques establertes pel docent. Aquestes normes són introduïdes des del primer dia i inclouen instruccions. Aquestes directrius són clau pel bon funcionament de les activitats i per assegurar un ambient d'aprenentatge respectuós i productiu.

Per altra banda, el rol docent és caracteritzat per la seva adaptabilitat i variabilitat en funció del tipus d'activitats proposades i els objectius educatius específics de cadascuna. Segons Fernández (2009), en aquest context, el docent té tres rols fonamentals: primerament, la gestió dels aspectes organitzatius relacionats amb cada racó, incloent la preparació i la disposició dels materials necessaris. En segon lloc, és crucial la seva actitud i enfocament cap als alumnes durant la implementació de les activitats del racó, mostrant suport i orientació. Finalment, els docents han d'avaluar l'eficàcia tant dels aspectes organitzatius com de la seva pròpia interacció amb els infants, amb l'objectiu de millorar contínuament l'aplicació d'aquesta metodologia.

Respecte a l'organització de l'aula segons Fernández (2009), el docent ha de tenir en compte els següents aspectes:

- Ha de col·locar cada racó a un espai determinat de l'aula tenint en compte les característiques principals d'aquests. Tots els racons han d'estar delimitats i senyalitzats.
- S'ha d'establir un horari fix.

- El material de cada racó ha de ser visualment agradable i la seva col·locació ha de captar l'atenció dels alumnes per tal que tinguin interès i ganes de manipular-lo.
- Un cop situats a l'aula tots els racons, el docent ha d'explicar als alumnes cada una de les activitats que es poden realitzar dins cada racó i les normes de funcionament.

Pel que fa l'actitud del docent envers els alumnes durant les sessions, el seu paper es centra en permetre als alumnes assumir el control del seu propi aprenentatge. Això implica que els estudiants tinguin la llibertat i autonomia per triar el racó corresponent i duguin a terme l'activitat.

Al mateix temps que els alumnes es dediquen a les activitats dels racons, la funció del mestre es transforma en una de supervisió activa i observació detallada de tota la classe. Durant aquest període, el docent pren nota de diversos factors significatius, com les dinàmiques de relació entre els alumnes, la naturalesa i la resolució de conflictes i les àrees on els estudiants puguin mostrar més habilitats o dificultats. Aquest procés d'observació continuada, permet al docent fer un seguiment exhaustiu tant del desenvolupament de les activitats com del progrés dels estudiants. En el cas que un racó específic no generi interès, és responsabilitat del docent adaptar o modificar aquest espai.

Finalment, dins les responsabilitats dels mestres quan es treballa per racons, es troba l'avaluació d'aquesta metodologia. Com planteja Dembilio (2009), aquesta avaluació s'estructura en dos nivells principals: el primer, s'analitza el funcionament global de la classe, incloent aspectes com l'organització espacial de l'aula, la disposició dels diferents racons, l'adequació de les activitats a les necessitats dels alumnes, el paper de l'adult a l'aula... En el segon nivell, l'enfocament es centra en el desenvolupament individual d'aprenentatge de cada alumne, observant elements com la manera en què interactuen, el tipus d'activitats que realitzen, les habilitats que demostren, així com el seu nivell d'autonomia.

Aquest procés d'avaluació dual no només permet als docents identificar els aspectes positius com els negatius de l'aplicació d'aquesta metodologia sinó que també facilita la millora progressiva de la mateixa.

1.2.2. Treball per projectes

1.2.2.1. Definició del concepte i les seves característiques

Al llarg de la història hi trobem molts autors que han definit el concepte “treball per projectes”. Algunes d’aquestes definicions són les següents:

- Per a Tann (1991) i Beane (2005): "*... (El trabajo por proyectos o tópicos) enfoque centrado en las preocupaciones de los niños, que los involucra de manera activa en la planificación, presentación y evaluación de una experiencia dialogada de aprendizaje*" (citat a Pozuelos, 2007, pàg. 21).
- Segons Hernández (2000):
Els projectes de treball es presenten com una apel·lació a la inventiva, la imaginació i l'aventura d'ensenyar i aprendre. Es tracta d'una concepció educativa en què l'avaluació no cerca que l'alumne repeteixi allò que ha estudiat, sinó que s'enfronti a nous desafiaments a l'hora de donar compte de la seva trajectòria i dels moments clau del recorregut. I on connecta nous coneixements i problemes amb la seva experiència i la del grup amb què aprèn a donar sentit a tot el procés d'aprenentatge.
- Segons Tobón (2006, pàg.1): "*Un proyecto se define como un conjunto de actividades sistemáticas y elaboradas que se ejecutan con el fin de resolver un determinado problema. El problema puede ser una pregunta, un deseo de conocimiento, una necesidad de aplicar un método o estrategia para solucionar una dificultad, el crear un producto, el valorar una metodología de trabajo o el probar una hipótesis.*"

Segons aquestes perspectives, es pot argumentar que el treball per projectes és una estratègia d'ensenyament i aprenentatge que es basa en els interessos, el saber previ i les curiositats dels infants. Aquest interès pot ser iniciat pels mateixos estudiants o pot ser estimulat pel docent. La finalitat d'aquest enfocament és aconseguir un coneixement profund, desenvolupant diverses competències i habilitats per a un aprenentatge significatiu, tal com va suggerir David Paul Ausubel (1918-2008).

A través dels projectes, es cerca que els alumnes adquireixin els recursos necessaris per abordar els desafiaments que se'ls presenten, basant-se en el seu propi desig de saber o

conèixer. L'objectiu és proporcionar-los les eines necessàries per afrontar problemes en el futur, preparant-los per a la resolució de problemes en la seva vida adulta.

Finalment, aquest model d'aprenentatge no es limita a valorar únicament els resultats finals, com tendeix a fer-ho l'ensenyament tradicional que es centra en la memorització. En canvi, posa un èmfasi especial en el procés d'aprenentatge: l'evolució dels alumnes, la seva metodologia de treball, la capacitat de cooperar, superar-se, participar i fins i tot, el seu compromís amb les tasques assignades.

Pel que fa a les característiques d'aquest model d'aprenentatge, Hernández (2000, pàgs. 9-12) ens enumera les següents:

1. *“Un recorrido por un tema-problema que favorece el análisis, la interpretación y la crítica”*. Explica com un projecte educatiu pot començar amb un tema o problema suggerit per un alumne o pel docent, que sigui significatiu i apte per a la investigació. L'objectiu és fomentar l'anàlisi crítica i la interpretació sense forçar la connexió amb el currículum establert. Es recomana compartir el tema d'investigació amb la comunitat educativa.
2. *“Predomina la actitud de cooperación y el profesor es un aprendiz y no un experto”*. Aquest punt explica que en el treball per projectes a l'aula hi predomina una actitud de cooperació i l'ensenyant actua com un aprenent més que com un expert. Això es deu al fet que sovint s'enfronta a qüestions noves també per ell. Així, el treball per a projectes requereix un canvi d'actitud respecte a l'adult, convertint-se en un aprenent tant dels continguts com del procés d'ensenyament, què és únic i canviant en cada cas.
3. *“Un recorrido que busca establecer conexiones entre los fenómenos y que cuestiona la idea de una versión única de la realidad”*. Aquest punt aborda com l'educació moderna qüestiona la idea d'una única veritat, promovent la comprensió que les realitats són construccions socials. Fins i tot en nivells educatius primerencs s'anima als estudiants a explorar diferents perspectives, com les variades interpretacions de l'origen de l'univers o el paper de les dones en l'art, fomentant així una comprensió més profunda i diversa en els seus projectes d'estudi.
4. *“Cada recorrido es singular y se trabaja con diferentes tipos de información”*. Cada projecte en l'educació és únic i es basa en diferents fonts d'informació. No existeix una fórmula fixa per al seu desenvolupament; els temes sorgeixen de diverses

circumstàncies i l'exploració d'aquests temes fomenta la recerca crítica. Això ressalta la importància de comptar amb recursos educatius.

5. *“El docente enseña a escuchar: de lo que los otros dicen también podemos aprender”*. El docent, en el context dels projectes, ensenya als alumnes a valorar l'escolta activa, ja que les interaccions i debats a classe són fonamentals per al desenvolupament del projecte. Registrar i analitzar aquestes discussions no sols fomenta la responsabilitat en els estudiants sobre les seves paraules, sinó que també promou el reconeixement dels altres com a part essencial del seu propi aprenentatge.
6. *“Lo que queremos enseñarles hay diferentes formas de aprenderlo”*. L'ensenyament mitjançant projectes reconeix que l'aprenentatge dels alumnes no es limita al que el professor ensenya, ja que cada estudiant interpreta i connecta amb el contingut de manera única. Aquesta metodologia fomenta i valora camins d'aprenentatge individuals i diversos, amb una avaluació integrada que permet als estudiants reflexionar i aplicar el seu aprenentatge en diferents contextos.
7. *“Un acercamiento actualizado a los problemas de las disciplinas y los saberes”*. L'elecció de temes per a projectes educatius pot estar condicionada pel currículum disciplinar tradicional, però no hauria de limitar-se a ell. El currículum oficial ha de ser un punt de referència i no una restricció, permetent als estudiants explorar problemes actuals i rellevants més enllà dels continguts preestablerts. Al final, els projectes solen abastar els continguts oficials de forma àmplia i reflexiva.
8. *“Una forma de aprendizaje en la que se tiene en cuenta que todos los alumnos pueden aprender si encuentran el lugar para ello”*. L'aprenentatge per projectes permet que tots els alumnes trobin el seu lloc, enfocant-se en les seves fortaleces i no en les seves limitacions. Aquesta metodologia supera les expectatives convencionals, abordant la complexitat i fomentant un desig constant d'aprenentatge en els estudiants, proporcionant així a cadascun un paper actiu en l'ampliació del seu coneixement.
9. *“No se olvida que el aprendizaje vinculado al hacer, a la actividad manual y a la intuición, también es una forma de aprendizaje”*. L'aprenentatge per projectes integra tant les habilitats conceptuals com les manuals i la intuïció, desafiant la tendència

actual d'enfocar-se només allò que és cognitiu. A través d'aquests projectes, els alumnes desenvolupen habilitats pràctiques i creatives, fonamentals per a afrontar desafiaments en les seves vides futures.

1.2.2.2. Origen i història

Per comprendre adequadament els conceptes de treball per projectes i l'aprenentatge basat en projectes, és essencial conèixer-ne la història i els orígens.

Aquesta metodologia, com es dedueix de les investigacions de diversos autors, no és una innovació recent. Galeana (2006), ens indica que les arrels de l'aprenentatge basat en projectes es troben en el constructivisme, un moviment que va evolucionar gràcies a les contribucions de destacats psicòlegs i educadors com Lev Semeónovitx Vigotski (1896-1934), Seymour Bruner (1915-2016), Jean Piaget (1896-1980) i John Dewey (1859-1952).

D'altra banda, Knoll (1997), ens aporta una perspectiva històrica interessant, assenyalant que aquesta metodologia ja es feia servir en l'ensenyament de l'arquitectura a Itàlia en el segle XVI. Segons aquest autor, hi ha dues formes principals d'implementar l'aprenentatge per projectes:

1. Oferir als infants els coneixements i capacitats fonamentals
2. Treballar sobre una idea escollida sense instruccions preestablertes.

Segons Díaz i Silva (2003 pàg 266) defineixen que per William Heard Kilpatrick el projecte és:

“una realidad real, que orienta los procedimientos y les confiere una motivación. Esto significa una actividad intencionada, un plan de trabajo, un conjunto de tareas que tienden a una adaptación individual y social, pero emprendidas voluntariamente por el alumno y el grupo. Estas actividades colocan al alumno dentro de una microrealidad: la de los problemas vivenciales”

A més, Segon Díaz i Silva (2003, pàg. 266) Kilpatrick identificava quatre fases distintes en les quals es pot segmentar el procés de l'aprenentatge basat en projectes:

1. Intenció: Es basa en la curiositat i el desig per resoldre una situació concreta.
2. Preparació: És l'estudi i recerca dels mitjans necessaris per la solució.
3. Execució: Aplicació dels mitjans de treball escollits.
4. Apreciació: És l'avaluació del treball realitzat en relació als objectius finals.

Per abordar els fonaments de l'Aprenentatge basat en Projectes, es crucial reconèixer les aportacions de John Dewey, un destacat filòsof i pedagog nord-americà.

Dewey, una figura clau en la pedagogia progressista dels Estats Units, va ser un fervent defensor de l'educació progressista, en contraposició amb l'educació tradicional. Això el va convertir en un pioner en promoure una educació centrada en l'alumne com a eix principal del procés d'aprenentatge.

Aquest autor va argumentar que els infants arriben a l'aula amb un alt nivell d'activitat i curiositat, i que la tasca de l'educació és canalitzar aquesta energia de manera productiva.

1.2.2.3. Teoria en les quals es basa el treball per projectes

1.2.2.3.1. Teoria social de Vigotski

Una contribució clau de Vigotski, segons Carrera i Mazzarella (2001) és la manera com relaciona el pensament i el llenguatge. En el desenvolupament ontogènics dels infants, indica que tant el pensament com el llenguatge tenen orígens diferents. Inicialment, en la parla dels infants hi ha una fase que no és intel·lectual, i en el seu desenvolupament intel·lectual, una fase sense llenguatge. Amb el temps, aquests dos elements convergeixen, convertint-se en pensament verbal i el llenguatge racional.

Vigotski distingeix diversos nivells en el desenvolupament. El primer és la Zona de Desenvolupament Real (ZDR), on l'estudiant ja té habilitats sense necessitat d'ajuda externa. El segon és la Zona de Desenvolupament Potencial (ZDP), on l'estudiant pot aprendre amb suport del professor. L'últim nivell, és la Zona de Desenvolupament Pròxim (ZDP), que representa la transició d'un nivell d'aprenentatge a un altre, segons Sesento (2017).

La teoria de Vigotski sobre el desenvolupament cognitiu pot ser particularment rellevant quan es considera en el context del treball per projectes en l'educació. Aquesta relació es pot establir de diverses maneres:

1. Zona de Desenvolupament Real (ZDR) i Treball per Projectes: En el treball per projectes, els estudiants apliquen les habilitats i els coneixements que ja posseeixen (la seva ZDR) per abordar i resoldre problemes reals. Això pot incloure la planificació del projecte, la recerca, i la implementació de solucions, tot utilitzant les seves capacitats existents.
2. Zona de Desenvolupament Potencial (ZDP) i el Rol del Docent: La ZDP es manifesta quan els estudiants s'enfronten a tasques dins d'un projecte que estan lleugerament més enllà de les seves habilitats actuals, però que poden assolir

amb l'ajuda d'un educador o companys més experimentats. En el treball per projectes, el docent actua com a guia o facilitador, proporcionant el suport necessari perquè l'estudiant pugui progressar.

3. Interacció Social en el Treball per Projectes: El treball per projectes sovint implica treball en equip, on els estudiants aprenen uns dels altres. Això es relaciona amb la perspectiva sociocultural de Vigotski, que sosté que l'aprenentatge es produeix dins d'un context social. La col·laboració i la discussió entre companys pot ajudar els estudiants a internalitzar noves idees i conceptes, fomentant un aprenentatge més profund.
4. Llenguatge i Pensament en el Treball per Projectes: Seguint la idea de Vigotski que el llenguatge i el pensament es desenvolupen conjuntament, en el treball per projectes, els estudiants utilitzen activament el llenguatge per planificar, discutir, argumentar i reflexionar sobre els seus projectes. Això pot ajudar a desenvolupar tant les habilitats lingüístiques com el pensament crític.
5. Desenvolupament Pròxim i Aprendre Fent: La Zona de Desenvolupament Pròxim (ZDP) es relaciona amb el concepte d'aprendre fent. En el treball per projectes, els estudiants s'enfronten a desafiaments pràctics que els impulsen a aplicar i ampliar el seu coneixement, movent-se així de la seva ZDP a nivells superiors de competència.

En resum, la teoria del desenvolupament de Vigotski ofereix una base sòlida per comprendre i potenciar l'aprenentatge en el context del treball per projectes, destacant el paper de la interacció social, el suport del docent, i l'aplicació pràctica del coneixement en l'aprenentatge dels estudiants.

1.2.2.3.2. Teoria del desenvolupament cognitiu de Piaget

Segon G. Fairstein, M, Carretero (2001) la teoria del desenvolupament cognitiu de Piaget, s'analitza com la ment humana es desenvolupa i opera. Piaget, descriu un procés actiu on l'infant forma la seva comprensió del món.

Aquest procés implica diverses etapes de reestructuració mental, on a cada etapa l'infant ascendeix a un nivell superior de funcionament psicològic. Aquestes etapes estan influenciades per l'evolució de la humanitat i s'inicien des de la naixença, on els nins disposen de sistemes sensoriomotrius únics que faciliten la interacció amb l'entorn i l'assimilació d'experiències.

Piaget identifica quatre etapes clau en el desenvolupament intel·lectual dels infants:

- Sensoriomotora
- Preoperacional
- Operacional concreta
- Operacional formal.

Durant aquestes etapes, els nins construeixen esquemes mentals que són fonamentals en el seu procés d'aprenentatge. No obstant això, aquest procés pot estar subjecte a canvis degut a factors biològics. El desenvolupament de la intel·ligència segons Piaget, es construeix a través de tres mecanismes principals:

- L'assimilació: on els infants absorbeixen nous esquemes a partir del seu entorn.
- L'acomodació: que implica la internalització d'aquesta informació
- L'adaptació: on es generen noves idees que alteren internament la percepció de l'entorn.

La teoria del desenvolupament cognitiu de Piaget pot ser molt útil per entendre i millorar el treball per projectes en l'educació. A continuació, es detallen les connexions que pot tenir la teoria de Piaget amb el treball per projectes:

1. Etapes del desenvolupament segons Piaget i el treball per projectes:
  - a. Etapa Sensoriomotora: En aquesta etapa, els infants aprenen a través de la manipulació i l'exploració física. En l'aprenentatge per projectes, activitats que impliquen l'ús dels sentits i la interacció directa amb materials poden ser particularment efectives.
  - b. Etapa Preoperacional: En aquesta etapa, els infants comencen a utilitzar símbols i a desenvolupar el llenguatge. Els projectes que permeten la representació simbòlica i l'ús creatiu del llenguatge poden ajudar a fomentar el desenvolupament en aquesta etapa.
  - c. Etapa Operacional Concreta: Aquí, els nins comencen a pensar lògicament sobre objectes concrets. L'aprenentatge per projectes pot proporcionar experiències pràctiques on els estudiants apliquen el pensament lògic a problemes reals.
  - d. Etapa Operacional Formal: En aquesta etapa, els adolescents poden pensar de manera abstracta i hipotètica. Els projectes que requereixen pensament crític, resolució de problemes complexos i exploració d'hipòtesis són idonis per a estudiants en aquesta etapa.

2. Assimilació, acomodació i adaptació en el treball per projectes:

- a. Assimilació: Els estudiants utilitzen els seus coneixements i experiències previs per entendre i treballar en nous projectes. Per exemple, poden relacionar un concepte nou amb el que ja saben.
- b. Acomodació: Quan els estudiants es troben amb noves informacions o desafiaments en un projecte, poden haver de modificar els seus esquemes mentals existents. Això pot significar aprendre noves habilitats o ajustar les seves comprensions anteriors.
- c. Adaptació: A través de l'assimilació i l'acomodació en el context del projecte, els estudiants desenvolupen una comprensió més profunda i ajusten la seva manera de pensar per adaptar-se millor a les noves informacions o desafiaments.

1.2.2.3.3. Teoria de l'aprenentatge significatiu d'Ausubel

David Ausubel va desenvolupar un enfocament cap a l'aprenentatge que es desvia significativament de les tècniques tradicionals basades amb la memorització. Aquest enfocament, conegut com a aprenentatge significatiu, es centra en la integració de nous coneixements amb els conceptes previs i les representacions mentals de l'aprenent. Torres (2003) explica que l'aprenentatge significatiu implica connectar la nova informació amb el que ja es coneix, permetent així construir un coneixement personal i individualitzat.

El nucli d'aquesta teoria és que l'aprenentatge més efectiu ocorre quan els nous continguts són rellevants i connectats amb els coneixements preexistents de l'estudiant. Aquesta idea es reforça amb una idea que sosté que la base més crítica de l'educació és el coneixement previ de l'estudiant. Segons l'autor, comprendre aquest coneixement previ és clau per a una instrucció efectiva.

La teoria de l'aprenentatge significatiu es pot relacionar de manera molt efectiva amb el treball per projectes dins l'àmbit educatiu. A continuació, es detallaran les principals connexions:

- Connectar amb coneixements previs: d'acord amb l'autor, l'aprenentatge significatiu ocorre quan els nous coneixements s'enllacen amb els coneixements preexistents de l'alumne. En el treball per projectes, els estudiants poden relacionar els projectes amb els seus interessos personals i experiències prèvies, facilitant així una comprensió més profunda de la matèria.

- Fomentar l'aprenentatge personalitzat: el treball per projectes permet als estudiant explorar temes que els interessin, oferint una via per personalitzar l'aprenentatge.
- Integració i interiorització del coneixement: Ausubel posa èmfasi en la importància de la integració dels nous coneixements amb els existents per aconseguir l'aprenentatge significatiu. El treball per projectes proporciona un context pràctic on els estudiants poden aplicar nous coneixements de forma que els ajudi a interioritzar-los i connectar-los amb el que ja saben.
- Aprenentatge actiu i construcció del coneixement: en el treball per projectes, els estudiants són agents actius en el seu procés d'aprenentatge, explorant, descobrint i construint coneixement a través de la pràctica i l'exploració.
- Aplicació pràctica de coneixements: el treball per projectes permet als estudiants aplicar el que han après en situacions reals, consolidant així el seu aprenentatge.

1.2.2.3.4. Teoria de l'aprenentatge per descobriment de Bruner

Jerome Bruner, com a figura destacada de la teoria de l'aprenentatge per descobriment, subratlla la importància de l'experiència personal en el procés d'aprenentatge. Segon Cortés (2009), Bruner coincideix amb Vigotski en valorar l'activitat com a element fonamental de l'aprenentatge, però Bruner posa especial interès en la necessitat de l'experiència per descobriment personal, argumentant que “el descobriment fomenta l'aprenentatge significatiu”.

Martínez i Zea (2004, citats per Eleizalde et al., 2010) identifiquen com a aspecte clau d'aquesta teoria el fet que els continguts a aprendre no es presenten als alumnes de manera completa, sinó que han de ser descoberts per ells mateixos. Això requereix una participació activa dels estudiants en el seu propi procés d'aprenentatge.

Eleizalde i col·laboradors (2010) destaquen en que aquesta teoria es basa en proporcionar als estudiants l'oportunitat de manipular objectes i transformar-los a través de l'acció directa, així com realitzar activitats de recerca, exploració i anàlisis.

La teoria de l'aprenentatge per descobriment de Bruner es relaciona estretament amb el treball per projectes. Aquestes són algunes connexions:

- Descobrimet personal i actiu: el treball per projectes permet als estudiants explorar i descobrir coneixements per si mateixos, reflectint la importància que Bruner atribueix a l'experiència de descobriment personal.

- Manipulació i exploració pràctica: els estudiants aprenen manipulant i experimentat amb objectes reals, una pràctica alineada amb les recomanacions de Bruner per a un aprenentatge significatiu.
- Guiat per interessos i curiositats: en el treball per projectes, els estudiants segueixen els seus propis interessos i curiositats, un enfocament que l'autor considera essencial per a l'aprenentatge efectiu.

1.2.2.4. Tipus de projectes

Segons Kilpatrick, el treball per projectes es pot enfocar de diferents maneres, dependent dels objectius establerts per als alumnes. Es distingeixen quatre tipus de projectes:

- Projectes de creació, creativitat o producció: aquests projectes tenen com a objectiu que els infants donin forma a una idea concreta.
- Projectes d'apreciació, recreació o de consum: el focus d'aquests projectes és gaudir i valorar una experiència específica.
- Projectes de resolució de problemes: es centren en abordar i solucionar un repte intel·lectual o un problema pràctic.
- Projectes d'adquisició d'un aprenentatge específic o ensinistrament: l'objectiu principal d'aquests projectes és l'adquisició de noves habilitats o coneixements, com per exemple, aprendre a escriure.

Medina i Vallejo (2014) van expandir la classificació de Kilpatrick sobre el tipus de projectes, identificant fins a set categories diferents:

- Projectes espontanis: són projectes de curta durada que no es repeteixen.
- Projectes de vida: impliquen organització d'activitats quotidianes.
- Projectes experimentals: es basen en la formulació d'un problema i la formulació de conclusions.
- Projectes monogràfics: es centren en un tema específic.
- Projectes tecnològics: impliquen la construcció d'un producte concret, com podria ser una maqueta d'una casa o d'un cotxe.
- Projectes sociodramàtics: enfocats amb un tema específic. Aquests projectes necessiten la recerca d'informació i l'adopció d'una perspectiva personal en el tema tractat.
- Projectes sociofamiliars: es basa amb la unió de les famílies i de l'equip docent.

1.2.3. Aprenentatge cooperatiu

1.2.3.1. Idees fonamentals

Pujolàs i altres (2011, pàg 6-7) destaquen tres principis essencials dins l'aprenentatge cooperatiu:

1. **Inclusivitat en l'educació:** l'educació i les aules inclusives acullen a tots els estudiants, sense excepció per motius de discapacitat, origen cultural, social o qualsevol altre diferència. Aquest enfocament garanteix que tothom tingui dret a una educació igualitària, aprenent amb i dels seus companys.
2. **Valor afegit de la cooperació:** la cooperació va més enllà de la simple col·laboració, incorporant valors com la solidaritat i el respecte per la diversitat. Per una cooperació autèntica, és fonamental no excloure aquells considerats "diferents" especialment en un entorn no inclusiu.
3. **Desenvolupament de competències comunicatives i socials:** l'aprenentatge cooperatiu implica desenvolupar habilitats com expressar i argumentar idees, escoltar opinions alienes, acceptar crítiques constructives, practicar l'empatia, respectar diferents punts de vista i resoldre conflictes a través del diàleg i la negociació. Aquestes competències comunicatives i socials, s'adquireixen millor quan els alumnes treballen junts de manera continuada a l'aula.

Per tant, per a Pujolàs i altres (2011) és fonamental que per una implementació efectiva de l'aprenentatge cooperatiu els educadors han de comprendre i aplicar aquests principis fonamentals, assegurant un entorn d'aprenentatge que promogui la inclusivitat, la cooperació i el desenvolupament de competències clau.

Referent a l'aprenentatge cooperatiu, Prenda (2011) defineix el seu objectiu principal: assegurar que tots els membres d'un grup aprenguin els continguts acadèmics al màxim del seu potencial, al mateix temps que aprenen a treballar en equip, millorant les relacions interpersonals i respectant les diferències individuals. Aquest enfocament no només cerca el desenvolupament acadèmic dels estudiants, sinó també el fonament de les habilitats socials i de col·laboració.

Finalment, Suárez (2010) descriu l'aprenentatge cooperatiu com una tècnica pedagògica enfocada a crear un entorn d'aprenentatge intersubjectiu. A través de la formació d'equips d'estudiants que col·laboren per assolir objectius comuns, cada membre del grup pot progressar i desenvolupar-se a nivells que individualment podrien ser inacessibles.

Aquesta metodologia no només facilita l'assoliment dels objectius curriculars, sinó que també promou processos de socialització entre iguals. Ruíz (2010) subratlla que aquests

processos de socialització són crucials per l'adquisició de patrons de comportament com la comunicació, la defensa personal i la cooperació, tots essencials per a futures etapes de la vida dels infants i per a l'aprenentatge d'habilitats i conductes en contextos específics. Així, l'aprenentatge cooperatiu es presenta com una estratègia integral que beneficia tant el desenvolupament acadèmic com el social dels estudiants.

1.2.3.2. La configuració del procés d'aprenentatge

1.2.3.2.1. De la "lògica de l'homogeneïtat" a la "lògica de l'heterogeneïtat"

Segons Brown i col·laboradors (1987, referenciats per Pujolàs i altres 2011), la creença en l'homogeneïtat com a principi filosòfic és un concepte àmpliament acceptat però discutible en la societat actual. Segons aquesta creença, l'homogeneïtat és vista com un objectiu desitjable, o almenys com un estàndard cap al qual s'hauria d'aspirar. En el context de l'educació especial, aquesta mentalitat ha portat a la creació de centres i aules especials per a diferents grups d'estudiants basats en el tipus de discapacitat.

No obstant això, és vital moure's cap a una visió més inclusiva, la "lògica de l'heterogeneïtat". Aquest enfocament reconeix que els estudiants amb diverses necessitats i capacitats poden prosperar en entorns escolars inclusius i diversos. Aquesta perspectiva ens porta a comprendre que les persones, independentment de les seves diferències o similituds, poden beneficiar-se mútuament i funcionar eficaçment en un entorn que valora i fomenta la diversitat.

L'escola reflecteix les dinàmiques socials del seu entorn, i l'aprenentatge cooperatiu serveix com una eina eficaç per millorar les relacions entre companys. Seguint la teoria d'Allport (1954, citada per Prenda 2011), per fomentar bones relacions entre iguals, és essencial organitzar activitats que donin peu al contacte integrupal, oferint oportunitats per a la interacció prolongada i la construcció de vincles.

Aquestes activitats han de posar els infants en una posició d'igualtat i fomentar la cooperació cap a objectius compartits. En aquest context, l'aprenentatge cooperatiu resulta ser una metodologia clau, ja que no només promou la col·laboració sinó també la inclusió de tots els estudiants.

Com assenyala Prenda (2011), una estructura d'aprenentatge cooperatiu incentiva interaccions positives entre estudiants i entre aquests i el docents. Aquest enfocament es converteix en una estratègia institucional vital per treballar amb grups heterogenis, incloent

estudiants amb necessitats específiques en contextos d'integració social. Aquesta aproximació subratlla la importància de fomentar la diversitat en els grups de treball, assegurant un entorn inclusiu on tots els infants, independentment de les seves característiques o necessitats i puguin prosperar.

1.2.3.2.2. D'una visió individualista a una estructura cooperativa

Pujolàs i col·laboradors (2011) assenyalen que la manera en què s'organitza una activitat durant una classe és molt important per determinar el nivell d'inclusió d'una aula. Això inclou també com s'agrupen els estudiants i la naturalesa del currículum. El docent, per tant, juga un rol essencial per garantir l'èxit de l'aprenentatge cooperatiu, encarregant-se de la correcta estructuració de les activitats i de la formació de grups d'aprenentatge.

D'altra banda, García, Traver i Candela (2001) afirmen que per implementar eficaçment l'aprenentatge cooperatiu, és necessari canviar l'estructura tradicional de l'escola. Aquest canvi implica passar d'una estructura jeràrquica, on el mestre té tota l'autoritat, a una situació on les responsabilitats són compartides i els alumnes són reconeguts com a agents autònoms, capaços de planificar i executar les seves pròpies decisions. Aquesta transició, en què el docent facilita i guia, i els estudiants participen activament, és fonamental per al desenvolupament efectiu de l'aprenentatge cooperatiu.

Per tant, Pujolàs i altres (2011, pàg. 13) afirmen que s'entén per estructura de l'activitat "el conjunt d'elements i d'operacions que se succeeixen en el desenvolupament de l'activitat que, segons com es combinen entre si i la finalitat que amb elles es persegueix, produeixen un determinat efecte entre els participants: l'individualisme, la competitivitat o la cooperació". Per tant, com he comentat anteriorment, el rol de mestre en la planificació i en l'enfocament de les activitats és crucial per a la creació d'un ambient cooperatiu, en lloc d'un de competitiu o individualista.

Per tant, Pujolàs i altres (2011) identifiquen tres tipus principals d'estructures d'activitats: individualista, competitiva i cooperativa. Aquests tipus varien segons l'enfocament i l'estructura de l'activitat implementada, i cadascun té unes conseqüències diferents en el comportament i les interaccions dels participants.

1.2.3.2.3. Les estructures cooperatives

Segons Kagan (1999, citat per Pujolàs et alt., 2011), descriu que l'estructura cooperativa d'una activitat s'organitza de manera que les operacions successives realitzades pels estudiants durant una tasca assegurin la participació equitativa i la interacció simultània. A més, Johnson i Johnson (1997, citats per Pujolàs et alt., 2011), subratllen que la interdependència positiva i la responsabilitat individual són elements fonamentals en qualsevol equip d'aprenentatge cooperatiu, i que sense aquests components, el treball cooperatiu no seria efectiu.

Per tant, quatre elements clau són necessaris per un treball en equip: participació equitativa, interacció simultània, interdependència positiva i responsabilitat individual. La participació equitativa assegura que cada membre del grup tingui iguals oportunitats per contribuir i compartir les seves perspectives, fomentant la inclusió i la cohesió del grup. La interacció simultània, tal com defineix Kagan (citat per Pujolàs et alt. 2011) es refereix al grau en què tots els membres del grup estan activament involucrats en l'aprenentatge en un moment donat, permetent la discussió, el diàleg i el compartir idees.

D'altra banda, Prenda (2011) sosté que els objectius d'aprenentatge han de ser estructurats de manera que cada estudiant tingui interès tant en el seu propi rendiment com en els dels seus companys. Aquest enfocament exigeix la motivació dels estudiants i la consciència dels beneficis de la cooperació, no només pel seu propi aprenentatge sinó també per l'aprenentatge dels altres.

Respecte a la responsabilitat individual, Prenda (2011), explica que en un entorn cooperatiu, tots els membres del grup reben *feedback* sobre el seu progrés individual i col·lectiu. Això permet al grup autogestionar-se i oferir suport pedagògic entre els seus membres, promocionant l'autoresponsabilitat i l'ajuda mútua per a la millor contínua.

Finalment, Pujolàs i col·laboradors (2011) diferencien entre estructures cooperatives simples i complexes. Les simples es poden implementar durant una sola sessió de classe i són fàcils d'aprendre. En canvi, les estructures més complexes, també anomenades tècniques cooperatives, requereixen diverses sessions per a la seva aplicació efectiva.

1.3. Objectius i hipòtesi

1.3.1. Objectiu general

L'objectiu principal d'aquest treball es basa en entendre, conèixer i explicar com es duu a terme el treball per racons, l'aprenentatge cooperatiu i el treball per projectes al CEIP Reina Sofia a l'etapa d'educació Primària.

1.3.2. Objectius específics

Els objectius específics d'aquest treball són:

- Aprofundir, a través d'una revisió de la literatura, en els fonaments teòrics educatius del treball per racons, l'aprenentatge cooperatiu i el treball per projectes.
- Analitzar, a través de tècniques d'investigació qualitatives, i explicar com es duu a terme el treball per racons al CEIP Reina Sofia a l'educació primària.
- Analitzar, a través de tècniques d'investigació qualitatives, i explicar com es duu a terme l'aprenentatge cooperatiu al CEIP Reina Sofia a l'educació primària.
- Analitzar, a través de tècniques d'investigació qualitatives, i explicar com es duu a terme el treball per projectes al CEIP Reina Sofia a l'educació primària.
- Contrastar com es duen a terme el treball per racons, l'aprenentatge cooperatiu i el treball per projectes al CEIP Reina Sofia a l'educació primària amb els fonaments teòrics educatius que sustenten les esmentades metodologies.

2. Mètode

El treball pretén realitzar una recerca empírica i una revisió sistematizada de la literatura per analitzar els racons, el treballs per projectes i els grups cooperatius al CEIP Reina Sofia de s'Horta.

2.1. Cerca de documents i filtració de resultats

La cerca d'aquest treball basada en la recerca empírica i la revisió sistematizada es va estructurar emprant equacions de cerca a diferents bases de dades (taula 1): *Scopus*, *Dialnet Plus* i *Google Scholar*; seguint tres fases: facetació, derivació i combinació de paraules clau. En aquest cas, es va establir que el nombre mínim d'ocurrències hauria de ser igual o superior a tres, amb el propòsit d'analitzar la freqüència, identificar els clústers i determinar les ocurrències de les paraules clau en els documents.

Taula 1. Equacions de cerca			
Base de dades	Equació de cerca	Resultats	Data
Scopus	("proyectos AND educación") OR ("educación AND primaria AND proyectos")	4	09/11/2023

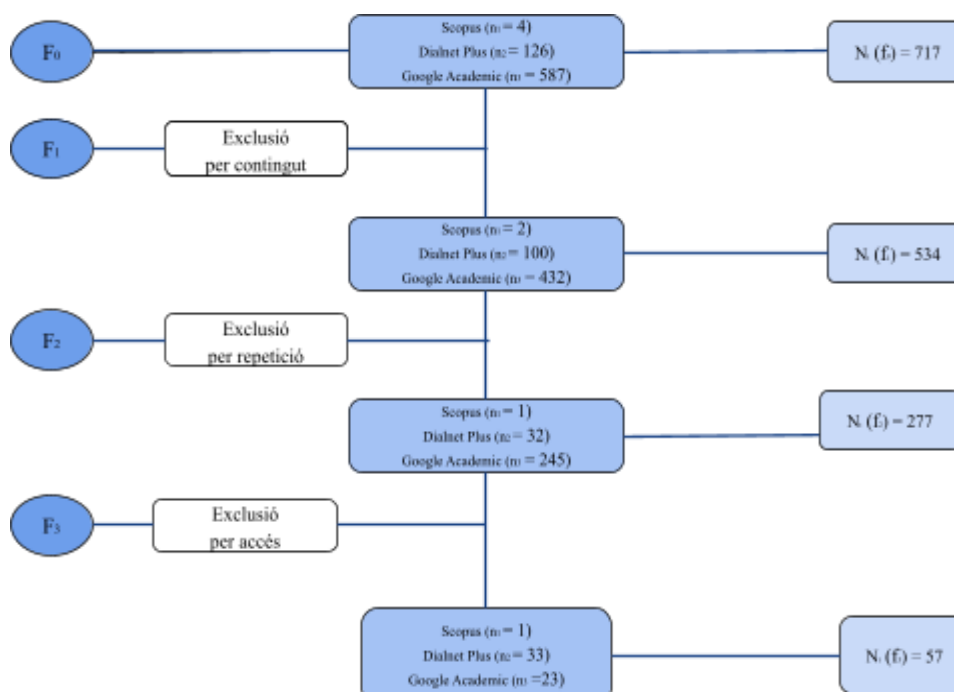
Dialnet Plus	("trabajo por proyectos") AND ("racons" OR "rincones") AND " ("treball cooperatiu")	126	13/11/2023
Google Scholar	("trabajo por proyectos" OR "treball per projectes") AND ("racons*primaria OR rincones de aprendizaje* primaria") AND ("treball cooperatiu* primaria OR "trabajo cooperativo* primaria)	587	18/11/2023
	Total	717	18/11/2023

Font: elaboració pròpia

Taula 2. Equacions de recerca		
Base de dades	Criteris de selecció	Resultats
Scopus	Ubicació paraules clau: títol, resums i paraules claus	4
	Llengua: llengua castellana	
	Limitat per camp d'estudi	
Dialnet Plus	Ubicació: buscar documents	126
	Llengua: catalana i castellana	
	Limitat per camp d'estudi	
	Ubicació de publicació: Espanya	
Google Scholar	Ubicació: buscar documents	587
	Llengua: llengua catalana i castellana	
	No es limita el camp d'estudi	

Font: elaboració pròpia

Figura 1. Diagrama de flux del procés de selecció

Font: elaboració pròpia

2.2. Anàlisi documental: categorització de documents

Taula 3. Característiques de la selecció documental			
Autors, any	Títol	País	Met.
Araguz, A. (2015)	No todo vale en ABP. Aprendizaje basado en Proyectos	ESP	RL
Arboleda, L. M. (2008).	El grupo de discusión como aproximación metodológica en investigaciones cualitativas.	ESP	CL
Balcells, M. (2014)	El trabajo por proyectos: una metodología global.	ESP	RL
Burguillos, M. V., i Cruz, P. C (2022)	Metodología de rincones para trabajar las inteligencias múltiples: propuesta didáctica para el aula de Educación Infantil	ESP	RL
Cálciz, A. B (2011)	Metodologías activas y aprendizaje por descubrimiento	ESP	RL
Carrera, B., i Mazzarella, C. (2001)	Vigotski: enfoque sociocultural	ESP	RL
Clavell Rodríguez, Rosella (2021)	L'aprenentatge cooperatiu a l'aula	ESP	RL
Codina, L. (2018)	Revisiones bibliográficas sistematizadas. Procedimientos generales y Framework para Ciencias Humanas y Sociales	ESP	CL
Coloma, A., Jiménez, M.A., i Sáez, A. M (2007)	Metodologías para desarrollar competencias y atender a la diversidad: Guía para el cambio metodológico y ejemplos desde infantil hacia la universidad	ESP	RL
Cortes, O, Z. (2009)	Aprendizaje por descubrimiento	ESP	RL
Ccoo.es.		ESP	RL
De Toscano, G. T. (2009).	La entrevista semi-estructurada como técnica de investigación.	ARG	CL
Dembilio, M. (2009)	Los rincones de trabajo en Educación Infantil	ESP	RL
Diccionari d'educació	TERMCAT	ESP	RL
Díaz, A. P., i Silvia, E.L.P (2003)	El empleo del método de proyectos en la clase de inglés de la escuela primaria	ESP	RL
Domingo, J.R (2018)	Aprende mitjançant projectes. Una estratègia per a aprenentatges de qualitat	ESP	RL
Eleizalde, Mariana, i Parra, Nereida, i Palomino, Carolina i Reyna, Armando i Trujillo, Iselen (2010)	Aprendizaje por descubrimiento y su eficacia en la enseñanza de la biotecnología	VNZ	RL
Fàbregues, S., i Paré, M.H. (2005)	El grup de discussió i l'observació participant	ESP	RL
Fernandez, A. I (2009)	El trabajo por rincones en el aula de educación infantil. Ventajas del trabajo por rincones	ESP	RL
Fernández Ripoll, M. J. (2023)	L'aprenentatge basat per projectes. L'aplicació d'aquesta metodologia per a garantir un aprenentatge significatiu en la pràctica docent	ESP	RL
Figueras, C., i Pujol, M. A (1988)	Els racons de treball: una nova forma d'organitzar el treball personalitzat.	ESP	RL

Font: elaboració pròpia

Taula 3. Característiques de la selecció documental

Autors, any	Títol	País	Met.
Galeana, L. (2006)	Aprendizaje basado en proyectos	ESP	RL
García, R., Trever, J. A., i Candela, I. (2001)	Aprendizaje cooperativo. Fundamentos, características y técnicas.	ESP	RL
García, R. (2010)	Organización del aula de Educación Infantil. Innovación y experiencias educativas	ESP	RL
García, R., Puig, J., Echazarreta, C., Espinosa, S., Soler, M., Escoda, L., i Ferrer, I. (2012)	L'aprenentatge per projectes en un entorn multidisciplinar	ESP	RL
García, L. S. (2017)	Reflexiones sobre la pedagogía de Vigotski. M.	MÉX.	RL
Gema, G. (2009)	Los rincones educativos como estrategia organizativa y didáctica	ESP	RL
Hernández, F. (2000)	Los proyectos de trabajo: la necesidad de nuevas competencias para nuevas formas de racionalidad.	ESP	CL
Knoll, M. (1997)	The project method: its vocational education origin and international development.	ESP	RL
Laguía, M. J., i Vidal, C. (2008)	Rincones de actividad en la escuela infantil (0-6 años)	ESP	RL
Martín, J. (2008)	Organización y funcionamiento de rincones en Educación Infantil	ESP	RL
Martínez Pérez, D., Gavilán Izquierdo, J.M., i Toscano Cruz, M.D.L.O. (2017)	Las interacciones que surgen en el trabajo por rincones en Educación Infantil	ESP	RL
Medina, A. i Vallejo, A. (2014)	Tipos de proyectos	ESP	RL
Pérez Andrés, C. (2002)	Sobre la metodología cualitativa	ESP	CL
Piatek, A. I. (2009)	El trabajo por rincones en el aula de Educación Infantil. Ventaja del trabajo por rincones.	ESP	RL
Pozuelos, F.J. (2007)	Trabajo por proyectos en el aula: descripción, investigación y experiencias.	ESP	RL
Pujolàs, P. (2002)	El aprendizaje cooperativo. Algunas propuestas para organizar de forma cooperativa el aprendizaje en el aula.	ESP	RL
Pujolàs, P. (2008)	9 ideas clave. El aprendizaje cooperativo	ESP	RL
Pujolàs, P. (2009)	Aprendizaje cooperativo y educación inclusiva: una forma práctica de aprender juntos alumnos diferentes	ESP	RL
Pujolàs, P., Lago, J. R., Pedregosa, O., Riera, G., Soldevila, J., i Rodrigo, C. (2011)	El programa CA/AC ("cooperar para aprender/aprender a cooperar") para enseñar a aprender en equipo	ESP	RL

Font: *elaboració pròpia*

Taula 3. Característiques de la selecció documental

Autors, any	Títol	País	Met.
Punzano, R. (2010)	Los rincones en Educación Infantil	ESP	RL
Pérez, D. M., Izquierdo, J. M. G i Toscano de la O. (2017)	Las interacciones que surgen en el trabajo por rincones en Educación Infantil	ESP	RL
Prenda, N. P (2011)	El aprendizaje cooperativo y sus ventajas en la educación intercultural.	ESP	RL
Ramírez, J., i Lucas, M.G. (2020)	Los mini-rincones lectores: propuesta didáctica para la animación a la lectura en Educación Infantil	ESP	RL
Rodríguez, J. (2011)	Los rincones de trabajo en el desarrollo de competencias básicas	ESP	RL
Ruiz, P. M. (2010)	El aprendizaje cooperativo y la importancia de los vínculos socio-afectivos creados en clase.	ESP	RL
Ruiz, P, M. (2015)	Propuesta de trabajo cooperativo basada en la metodología de rincones para el desarrollo de las distintas capacidades en el segundo ciclo de la educación infantil utilizando como recurso la pizarra digital interactiva	ESP	RL
Salvador Torres, S. (2015)	El trabajo por rincones en educación infantil.	ESP	RL
Sánchez Moner, J. B. (2007)	Modalitat d'organització de l'atenció a l'alumnat nouvingut: metodologies, tècniques i estratègies per educació infantil i primària.	ESP	RL
Sánchez, M. M. (2013)	Una experiència d'aula: racons a l'aula de primària	ESP	RL
Securín, R. M (1995)	Rincón a Rincón. Actividades para trabajar con niños de 3 a 8 años.	ESP	RL
Suárez, C. (2010)	Cooperación como condición social del aprendizaje.	ESP	RL
Trilla, J., i García, E. C. (2001)	El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo X	ESP	RL
Torres, T.V. (2003)	El aprendizaje verbal significativo de Ausubel. Algunas consideraciones desde el enfoque histórico cultural	ESP	RL
Torres, R. J. (2011)	Los rincones de trabajo en el desarrollo de competencias básicas	ESP	RL
Tobón, S. (2006)	Método de trabajo por proyectos	ESP	RL

Nota: Revisió de la literatura (RL), Qualitativa (CL)

Font: *elaboració pròpia*

Com es pot observar, la majoria dels documents han estat emprats per fer la recerca sistematizada de la literatura, més concretament, per elaborar el marc teòric d'aquest treball. Els documents minoritaris han estat utilitzats per fer recerca empírica, concretament, qualitativa.

Relacionat amb les tècniques qualitatives per aquest treball empíric s'han fet servir dues modalitats: l'entrevista semiestructurada i un grup de discussió.

Referent a l'entrevista semiestructurada, penso que és una opció encertada degut a la seva combinació única d'estructura i flexibilitat. A més, permet tenir un conjunt de preguntes

predefinides, mantenint al mateix temps, la llibertat d'explorar temes interessants que sorgeixen durant l'entrevista. Per aquest motiu, resulta particularment útil a investigacions empíriques. Les entrevistes semiestructurades faciliten que els entrevistats expressin les seves opinions i experiències de forma detallada, les quals enriqueixen l'anàlisi qualitatiu i proporciona una comprensió més profunda del tema de l'estudi.

Segons Vélez Restrepo (2003, citat per De Toscano 2009, pàg. 50) defineix l'entrevista semiestructurada com: *“un evento dialógico propiciador de encuentros entre subjetividades, que se conectan o vinculan a través de la palabra, permitiendo que afloren representaciones, recuerdos, emociones, racionalidades pertenecientes a la historia personal, a la memoria colectiva y a la realidad sociocultural de cada uno de los sujetos implicados”*.

A més, Corbetta (2003, citat per De Toscano 2009, pàg. 51) afegeix: *“la entrevista semiestructurada de investigación es un instrumento capaz de adaptarse a las diversas personalidades del sujeto, en la cual se trabaja con las palabras del entrevistado (...) no siendo una técnica que conduce simplemente a recabar datos acerca de una persona, sino que intenta hacer hablar a ese sujeto, para entenderlo desde dentro.”* Per tant, podem afirmar que una entrevista semiestructurada cerca acostar-se a la persona entrevistada no només per cercar fins estadístics sinó que també, intenta conèixer a la persona a través de les seves emocions i sentiments.

El grup de discussió és una estratègia valuosa degut a la rica interacció i dinàmica de grup que ofereix, permetent observar com les opinions es formen i canvien en un entorn social, com és l'escola. A més, el grup de discussió facilita la recol·lecció d'una diversitat de perspectives en una sola trobada, que pot ser especialment útil per explorar diferents temes amb diferents punts de vistes. Els grups de discussió permeten obtenir dades qualitatives riques i detalls, ja que es realitza de forma col·lectiva i es poden tenir més opinions en una sola sessió.

Segons Alonso (citat per Arboleda, 2008, pàg. 71-72), el grup de discussió és: *“un proyecto de conversación, socializada en el que la producción de una situación de comunicación grupal sirve para la captación y análisis de los discursos(...) El grupo de discusión es fundamentalmente un dispositivo que se establece sobre las bases de la identidad social y sus representaciones(...)”*.

3. Resultats

3.1. Context del centre

Tal com es recull en el Projecte Educatiu de Centre (2019) l'escola Reina Sofia de S'Horta, Felanitx consta d'una línia d'Educació Infantil i Primària, amb una mitjana de devuit alumnes per aula.

L'edifici està dividit en dos pisos els quals estan compostos per nou aules, tres d'Educació Infantil i sis d'Educació Primària. A més, segons el Projecte Educatiu de Centre (2019) l'escola també compta amb una aula de música, una altre d'informàtica/anglès, una biblioteca, dues aules de suport educatiu, una sala de mestres, un menjador, un gimnàs, una cuina amb rebost i el despatx on es troben ubicats els càrrecs de la directora, la cap d'estudis i la secretària.

El Projecte Educatiu de Centre (2019) també recull els espais exteriors: una pista poliesportiva i dos patins més petits. Aquests dos espais compten amb una petita porxada cada un.

Cal remarcar i segons el Projecte Educatiu de Centre (2019) que la llengua vehicular del centre és el català mentre que també l'escola es considera aconfesional, oferint com optativa l'assignatura de religió.

Finalment, i respecte als principis metodològics i pedagògics, podem observar que durant l'etapa d'Educació Primària es basa en una metodologia enfocada en l'aprenentatge cooperatiu, activitats globalitzades i l'aprenentatge basat en projectes. Segons el Projecte Educatiu de Centre (2019) el que volen fomentar aquestes metodologies és poder donar resposta als diferents nivells i la cooperació entre iguals.

3.2. Alumnat

El Projecte Educatiu de Centre (2019) recull informació sobre l'alumnat d'aquest centre i podem observar que oscil·la al voltant d'uns cent cinquanta-quatre alumnes. D'entre aquests alumnes podem identificar que la majoria són catalanoparlants i residents del municipi de Felanitx mentre que una petita minoria són de diversa procedència. Referent als països que podem destacar a Educació Primària són: Colòmbia (1 alumne), Marroc (5 alumnes), Paraguai (1 alumne), Països Baixos (2 alumnes) i Xina (2 alumnes).

Referent a les ràtios per aula, i enfocades a Educació Primària podem observar que són:

Ràtios per aula	Alumnes per aula
Primer	Vint-i-dos
Segon	Desset
Tercer	Devuit
Quart	Desset
Cinquè	Denou
Sisè	Tretze

Informació extreta del Projecte Educatiu de Centre del CEIP Reina Sofia, S'Horta (2019)

3.3. Principis metodològics i Objectius educatius

El Projecte Educatiu de centre del CEIP Reina Sofia (2019) exposa que el centre pretén ser un centre inclusiu en el que les inquietuds dels discents siguin el punt de partida del procés d'ensenyament-aprenentatge.

Respecte pel que fa a les línies metodològiques, en primer lloc, a l'etapa d'Educació Infantil la metodologia que s'empra és la dels ambients d'aprenentatge i els tallers. Segons el Projecte Educatiu de Centre (2019), el paper del docent és d'acompanyant a cada un dels diferents ambients i per tant, deixa dirigir l'alumne el seu propi aprenentatge.

En segon lloc, pel que fa a Educació Primària, el centre empra una metodologia basada en l'aprenentatge cooperatiu, activitats globalitzades i l'aprenentatge basat en projectes. Segon el Projecte Educatiu de Centre (2019), amb aquestes metodologies actives s'aconsegueix donar resposta als diferents nivells que es poden trobar dins una aula i fomenten la cooperació entre els alumnes. A més, també té especial importància el grau de motivació dels alumnes i el desenvolupament de la seva autonomia, potenciant al màxim les capacitats de cada discent.

El Projecte Educatiu de Centre (2019) exposa que l'escola no empra llibres de text, encara que utilitzen petits quadernets de matemàtiques que són molt intuïtius i tot els alumnes el realitzen al seu propi ritme d'aprenentatge.

Finalment, segons el Projecte Educatiu de Centre (2019), els objectius educatius que es pretenen desenvolupar a l'escola són:

- Fomentar valors democràtics i respecte entre iguals no tenint en compte les diferències religioses, ètiques, polítiques, socials o per causa física o psíquica.
- Fomentar la coeducació.
- Implicar activament els alumnes en el seu aprenentatge.

- Atendre els diferents ritmes d'aprenentatge a partir dels coneixements previs.
- Oferir les estratègies necessàries per a poder resoldre problemes o conflictes i oferir un bon model de conducta.
- Fomentar l'ús de les noves tecnologies.
- Seguir treballant en la consolidació i millora constant de la línia pedagògica del centre.

3.4. Resultats preguntes generals

Referent a les preguntes generals que es van fer als docents del CEIP Reina Sofia, S'Horta, podem veure que segons Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023) M^a. Antònia J. (entrevista 4, 7 de desembre del 2023), Cristina R. (entrevista 5, 5 de desembre del 2023) i Catalina A. (entrevista 7, 5 de desembre del 2023) durant la carrera d'Educació Primària la majoria d'elles no van rebre formació de les metodologies mentre que les docents entrevistades Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023), Sebastiana O. (entrevista 3, 5 de desembre del 2023) i Neus A. (entrevista 6, 10 de desembre del 2023) sí que els hi van parlar sobre les diferents metodologies encara que només dins l'àmbit teòric i conceptual.

Per les mestres entrevistades, podem observar que totes elles, entenen les metodologies com una manera de fer feina que s'allunya de la forma tradicional de l'ensenyança.

Totes elles i com afirma Sebastiana O. (entrevista 3, 5 de desembre del 2023) no varen rebre formació durant la carrera universitària però durant la seva vida professional ho han pogut superar gràcies als cursos que fan. Tal com afirma Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre de 2023), la formació la va rebre quan ja era mestra, així com totes les altres mestres que han participat a totes les entrevistes d'aquest treball.

Respecte a la pregunta de si quan eren petits van treballar amb alguna d'aquestes metodologies, totes i cada una d'elles afirmen que no hi van treballar i que seguien una línia tradicional segons M^a. Antònia J. (entrevista 4, 7 de desembre del 2023).

Finalment, i segons Neus A. (entrevista 6, 10 de desembre del 2023), les metodologies que es duen a terme al CEIP Reina Sofia, son treballades de la següent manera: en primer lloc, les sessions dels racons es duen a terme desdoblant els grups de classe, mentre uns fan racons de llengües, els altres, fan racons de matemàtiques. En segon lloc, el treball per projectes es fa durant les sessions de vida d'aula i, finalment, pel que fa als grups cooperatius, afirma que els alumnes treballen en grups cooperatius a totes les hores lectives.

3.5. Resultats dels racons

Segons Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023, pàg. 2) “tots els racons s’implementen dins l’aula a partir de la programació de l’aula i de les necessitats detectades en els alumnes ja que és una manera més individualitzada en allò que interessa treballar”. A més, així com afirma Cristina R. (entrevista 5, 5 de desembre del 2023, pàg.13) “a partir de l’alumnat sorgeixen diferents inquietuds i motivacions i aquestes s’aprofiten per feina a l’aula”.

Referent a com s’integren dins l’aula, Neus A. (entrevista 6, 10 de desembre del 2023), afirma que gràcies a les situacions d’aprenentatge es pot fer qualsevol tipus de racó i que es poden treballar diferents continguts alhora. A més, M^a. Antònia J. (entrevista 4, 7 de desembre del 2023) afirma que el centre va acordar que per elaborar els racons es tendrien en compte els interessos dels alumnes i a més, servirien per reforçar els continguts explicats dins l’aula.

Segons Catalina A. (entrevista 7, 5 de desembre del 2023, pàg. 19), pel que fa a les activitats específiques que es proposen als racons afirma que “els racons ofereixen un espai on es pot treballar qualsevol cosa, per exemple, llengua, matemàtiques o la resta d’assignatures que es treballin a la situació d’aprenentatge.”. Així mateix, Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023) parla sobre els racons de llengües i afirma que preparen activitats específiques que englobin tots els continguts.

Respecte a com avaluen els racons, Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023) afirma que ho fan a través de l’observació directa i amb rúbriques d’avaluació i autoavaluació. A més, M^a.Antònia J (entrevista 4, 7 de desembre del 2023, pàg.10) afegeix: “Quan acabem els racons de la sessió, feim un petit debat amb tots els alumnes. A aquest debat demanem als alumnes la seva implicació, l’implicació del grup, si els ha servit o no, si els hi ha agradat, o no(...)”.

Les dificultats que sorgeixen respecte als racons, totes les mestres coincideixen en un mateix ítem. El temps i l’elaboració del material dels racons que tenen dins l’horari lectiu és molt limitat tal i com afirma Neus A. (entrevista 6, 10 de desembre del 2023).

Referent a la participació dels pares, les mestres afirmen que els pares tenen una participació voluntària a les jornades de portes obertes, tal com explica Catalina A. (entrevista 7, 5 de desembre del 2023).

Finalment, a la pregunta de com s’asseguren de que tots els alumnes participen dins els racons, Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023) afirma que els docents han de tenir una actitud activa durant tota la sessió i a més, aquest ha d’anar rotant per tots els grups.

Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023), afegix que els racons han d'estar dissenyats amb propostes adreçades a les capacitats i característiques dels alumnes per tal que tot l'alumnat hi pugui participar.

3.6. Resultats treball per projectes

Respecte al treball per projectes, totes les mestres segueixen una mateixa opinió. El CEIP Reina Sofia selecciona els temes dels projectes segons Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023) amb un guió elaborat pel claustre. Mª Antònia Julià (entrevista 4, 7 de desembre del 2023) afegix que els temes poden anar variant en funció dels interessos i les curiositats dels alumnes.

L'estructura i la planificació dels projectes dins l'aula també segueix la mateixa dinàmica a tot el centre. Tal hi com afirma Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023), depèn del projecte hi dediquen més o menys sessions. A més, a partir de la proposta del projecte, elaboren un guió amb els punts els quals es treballaran, els sabers bàsics... I a partir d'aquest punt poden elaborar propostes i pensar un producte final. A més, Neus A. (entrevista 6, 10 de desembre del 2023) afirma que amb el guió els alumnes no estan perduts i saben en tot moment per on començar i com acabarà.

Catalina A. (entrevista 7, 5 de desembre del 2023) explica que integra les diferents àrees del currículum en un sol projecte sempre tenint en compte el currículum i les respectives activitats, sent aquestes motivadores i interessants pels discents. Marta C (entrevista 2, 5 de desembre del 2023) afirma que al principi era una mica complicat i que has de pensar molt bé el que realment es vol treballar. A més, també recolza la idea que és fonamental que tot l'alumnat s'ha de sentir còmode i les propostes siguin significatives per a ells.

Respecte a com adapten els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes, totes les mestres hi estan d'acord. Segons Sebastiana O. (entrevista 3, 5 de desembre del 2023) afirma que sempre s'ha de tenir en compte el Disseny Universal d'Aprenentatge ja que d'aquesta manera poden arribar a tot l'alumnat. La mestra M^a. Antònia Julià. (entrevista 4, 7 de desembre del 2023, pàg 11) afegix: "disseny feines amb diferents nivells i varietat d'activitats. Sempre és molt important tenir en compte el DUA, és a dir, el Disseny Universal d'Aprenentatge".

L'avaluació és una aspecte important també pels projectes. Totes les docents hi estan d'acord i com afirma Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023) l'avaluació la fan mitjançant l'observació i amb rúbriques d'autoavaluació i coavaluació. Catalina A. (entrevista 7, 5 de desembre del 2023) també afirma que empra rúbriques. Per tant, el centre i

totes les docents segueixen una mateixa dinàmica, la qual cosa és positiva pels infants ja que des de el primer curs de d'Educació Primària fins a sisè fan feina de la mateixa manera.

Les docents tenen molt present la participació de tots els alumnes. Tal hi com assegura Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023) el paper del mestre és molt important ja que ha de mantenir un paper actiu i amb constant interacció amb l'alumnat. A més, també actua de guia i d'observador. Cristina R. (entrevista 5, 5 de desembre del 2023) també afirma que els mestres han d'estar pendent de tots els alumnes i assegura que si fossin dos mestres per aula es podria arribar a tot l'alumnat de manera exhaustiva.

Finalment, pel que fa als recursos i materials que empren per donar suport al treball per projectes totes les docents afirmen que son materials que s'han cercat prèviament. Tal com afirma Cristina R. (entrevista 5, 5 de desembre del 2023) empren recursos preparats i recursos digitals. Marta C (entrevista 2, 5 de desembre del 2023) afirma que utilitzen molts de materials impresos i materials que troben per les xarxes socials. A més, també afirma que ja que l'escola compta amb un laboratori i patis grans, els alumnes no només treballen els projectes dins l'aula ordinària sinó que també es mouen per tota l'escola per fer el treball més proper als alumnes.

3.7. Resultats grups cooperatius

Referent a com s'organitzen els grups cooperatius, totes les mestres estan d'acord amb la resposta de Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023) que afirma que és millor agrupar els alumnes amb grups de quatre com a màxim, encara que a vegades funcionen millor si són grups més reduïts. A més, Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023) diu que els alumnes tenen un paper que es treballa des de primer de primària. Aquest paper és rotatiu. Aquests rols que tenen els alumnes segon les paraules de Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023, pàg 6) són: “un portaveu que fa d'intermediari entre el grup i el docent, un secretari, que registra la feina i ordena els materials, un coordinador, que sobretot és el “líder” del grup ja que sol generar bon ambient per realitzar la feina i fomenta la participació de tot el grup i, finalment, el moderador, que manté i controla els torns de feina.”

Segons Marta C. (entrevista 2, 5 de desembre del 2023), afirma que per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants són molt importants dinàmiques de cohesió grupal. A més, la mestra Mª Antònia Julià (entrevista 4, 7 de desembre del 2023), afegeix que els alumnes han de tenir unes normes i uns objectius clars.

A la pregunta de que com s'avaluen els grups cooperatius, hi ha una resposta unànime per part de les docents. Segons Coloma V. (entrevista 1, 7 de desembre del 2023), exposa que

s'avaluen mitjançant rúbriques tant de coavaluació com d'autoavaluació. Cristina R. (entrevista 5, 5 de desembre del 2023), també assenyala que ho fa mitjançant rúbriques.

Finalment, i respecte a la darrera pregunta, les docents també afirmen que han obtingut bons resultats alhora de fer feina en grups cooperatius. Segons Neus A. (entrevista 6, 10 de desembre del 2023) afirma que han observat moltes millores. Entre elles destaca que hi ha més bon clima d'aula i els alumnes es parlen amb respecte. Així també com afirma Mª Antònia. J (entrevista 4, 7 de desembre del 2023), que exposa que els alumnes han après a comunicar-se millor entre ells i a escoltar les diferents opinions.

4. Discussió i conclusions

4.1. Discussió

En primer lloc, segons Coloma, Jiménez i Sáez (2007), els racons són espais específics i ben definits dins les aules la qual cosa podem lligar amb a com ho duen a terme al CEIP Reina Sofia ja que com he pogut extreure dels resultats, els racons es realitzen dins cada aula i estan ben definits gràcies als diferents materials i recursos que empren els docents del centre. A més, també podem afirmar que els racons són entorns rics en continguts i tipus d'activitats destinats a estimular l'exploració, l'experimentació i l'aprenentatge significatiu.

Gràcies al marc teòric, sabem que Johann Heinrich Pestalozzi va establir els fonaments d'aquesta metodologia, creant espais d'aprenentatge que tenien en compte els interessos i motivacions dels alumnes. Com hem pogut observar, el CEIP Reina Sofia sempre té en compte els interessos i les motivacions dels alumnes ja que els racons es creen per donar suport als continguts realitzats a les aules i es tenen en compte els interessos dels infants per tal de donar una millor resposta als resultats i també per acostar-los a situacions més properes per ells.

Gràcies a l'obra de Célestin Freinet, sabem que els racons es fraccionaven entre activitats més manipulatives i el CEIP Reina Sofia, gràcies als resultats sabem que també ho fan. Fraccionen les activitats i els alumnes van rotant entre elles per tal de poder assolir els continguts. Aquestes activitats no segueixen una dinàmica tradicional, sinó que són manipulatives.

Segons Martín (2008) afirma que els discents han de acostumar-se a treballar de manera autònoma i a demanar ajuda només quan la necessiten. El CEIP Reina Sofia té en compte aquestes directrius ja que gràcies als resultats, hem pogut observar que els docents han de tenir un paper de guia i ajudar als alumnes quan ells ho sol·licitin. Segons Fernández

(2009), els docents han de tenir en compte els següents aspectes respecte a l'organització de l'aula:

- Ha de col·locar cada racó a un espai determinat de l'aula tenint en compte les característiques principals d'aquests. Tots els racons han d'estar delimitats i senyalitzats.
- S'ha d'establir un horari fix.
- El material de cada racó ha de ser visualment agradable i la seva col·locació ha de captar l'atenció dels alumnes per tal que tinguin interès i ganes de manipular-lo.
- Un cop situats a l'aula tots els racons, el docent ha d'explicar als alumnes cada una de les activitats que es poden realitzar dins cada racó i les normes de funcionament.

A través dels resultats, podem observar com el CEIP Reina Sofia du a terme aquests aspectes respecte a l'organització de l'aula encara que no es mencionen directament però sí que de forma observacional, puc afirmar que els racons es realitzen d'aquesta forma.

Referent al treball per projectes, tal com va suggerir David Paul Ausubel, és aconseguir un coneixement profund, desenvolupant diverses competències i habilitats per un aprenentatge significatiu la qual cosa el CEIP Reina Sofia du a terme.

Segons Hernández (2000, pàg. 9-12) enumera una sèrie de característiques rellevants sobre el treball per projectes i que l'escola de manera involuntària du a terme. Per exemple, en primer lloc, quan l'autor afirma que un projecte educatiu pot començar amb un tema suggerit per l'alumnat o pel docent, l'escola, a través dels resultats, podem observar que afirma que tenen un guió que pot anar variant en funció de les inquietuds o suggeriment dels alumnes.

Pel que fa a la teoria de Vigostki, podem observar que ofereix una base sòlida per comprendre i potenciar l'aprenentatge en el context del treball per projectes, destacant el paper de la interacció social i el suport del docent. El centre, té molt present el context per treballar per projectes ja que aquests han d'esdevenir significatius per a l'alumnat.

Els resultats de les entrevistes semiestructurades sobre el treball per projectes en el CEIP Reina Sofia poden relacionar-se amb les etapes de Piaget mostrant com aquestes metodologies fomenten el desenvolupament cognitiu en diferents etapes i com aborden les necessitats individuals dels alumnes, promovent un entorn d'aprenentatge més dinàmic, inclusiu i centrat en l'alumne.

Els resultats de les entrevistes realitzades als professors del CEIP Reina Sofia posen de manifest que l'aprenentatge per projectes permet als alumnes assimilar els nous continguts relacionant-los amb les seves experiències i interessos previs. Aquest enfocament lliga amb l'enfocament d'Ausubel sobre la integració dels nous coneixements amb les estructures cognitives existents, fomentant l'aprenentatge personalitzat i profund.

En el CEIP Reina Sofia, la implementació de l'aprenentatge basat en projectes s'alinea bé amb la teoria de l'aprenentatge per descobriment de Jerome Bruner. L'enfocament del centre posa l'accent en el descobriment actiu i personal i en el compromís pràctic, reflectint l'èmfasi de Bruner en l'aprenentatge a través de l'experiència personal i l'exploració. La metodologia de l'escola consisteix en dividir els grups de classe per a realitzar activitats centrades en diferents matèries i dur a terme sessions basades en projectes durant les hores de "vida d'aula". Aquest mètode ofereix als alumnes oportunitats d'exploració, recerca i anàlisi, permetent-los descobrir i aprendre de manera activa i independent.

Finalment l'aprenentatge cooperatiu, segons Prenda (2011), afirma que tots els membres d'un grup ha d'aprendre els continguts acadèmics i al mateix temps, han d'aprendre a treballar en equip, millorant les relacions interpersonals i respectant les diferències individuals. El centre, Reina Sofia, té molt present que els alumnes s'han de respectar entre ells i la implicació de tot el grup perquè aquest funcioni.

4.2. Conclusions

Aquest estudi, que va fer ús d'entrevistes semiestructurades, un grup de debat i altres eines metodològiques, ha permès arribar a conclusions significatives respecte a les pràctiques educatives al CEIP Reina Sofia, S'Horta.

En primer lloc, es destaca una mancança en la formació inicial dels docents en diverses metodologies educatives. La majoria dels mestres no van rebre una preparació adient en aquestes tècniques durant els seus estudis universitaris, adquirint aquestes habilitats més endavant, ja en l'exercici de la seva professió, a través de cursos de formació continuada.

Pel que fa a l'aplicació de metodologies com els racons, el treball per projectes i els grups cooperatius, els docents destaquen la seva eficàcia en fomentar un aprenentatge lúdic i col·laboratiu. Aquestes tècniques no només permeten als alumnes adquirir coneixements de manera més lúdica, sinó que també els doten d'habilitats clau com els treball en equip i el respecte per les opinions dels altres.

Una observació interessant és que els docents del CEIP Reina Sofia reconeixen no haver emprat aquestes metodologies durant la seva pròpia etapa escolar, la qual va estar dominada per un enfocament més tradicional basat en l'ús de llibres de text.

En la implementació pràctica dels racons, s'ha observat una dinàmica homogènia: sessions de racons de durada d'una hora i mitja, amb rotació i grups desdoblats. Existeixen dos tipus principals de racons: de llengua i de matemàtiques, cadascun enfocat en reforçar habilitats específiques com l'expressió oral i escrita, l'ortografia, la gramàtica o la revisió de continguts matemàtics. Els docents subratllen la importància de la significació dels racons, basant-se en les necessitats i interessos dels alumnes.

L'avaluació d'aquestes activitats es realitza a través de rúbriques d'autoavaluació i coavaluació, a més de l'observació directa i petits debats després del racó. Aquest enfocament es manté constant des de primer de primària, amb una adaptació progressiva basada en les necessitats detectades en els alumnes.

Pel que fa al treball per projectes, es destaca la importància de tenir un guió i tenir en compte les opinions i els interessos dels alumnes. Els docents planifiquen els projectes amb flexibilitat, adaptant-se als interessos dels alumnes i mantenint un equilibri entre els continguts curriculars i les propostes motivadores. L'adaptació dels projectes per atendre a diverses necessitats educatives s'ajusta al Disseny Universal d'Aprenentatge, amb un enfocament en propostes obertes i inclusives.

Respecte als grups cooperatius, s'organitzen en grups de quatre, adaptant-se a les peculiaritats de cada aula. Per fomentar una col·laboració efectiva, es posa èmfasi en dinàmiques de cohesió grupal. Aquests grups treballen sota rols fixes (portaveu, coordinador, secretari, i moderador) per fomentar la responsabilitat individual i grupals.

Finalment, els docents assenyalen que, malgrat els reptes, com la manca de temps per a la creació de materials, els resultats positius del treball en grups cooperatius són evidents. Observen una millora en el clima d'aula, en les habilitats socials dels alumnes i en l'aprenentatge col·laboratiu, evidenciant l'èxit d'aquestes metodologies en el desenvolupament integral dels estudiants.

Les conclusions les podem relacionar directament amb l'objectiu principal d'aquest estudi de la següent manera: podem extreure mitjançant la informació extreta de l'estudi, la manca de formació inicial dels docents en metodologies actives. Aquest és un factor que pot dificultar l'eficaç implementació dins l'aula. L'estudi mostra que aquesta manca de formació

és un problema real al CEIP Reina Sofia però gràcies a la continua formació docent, aquesta millora progressivament.

Finalment, l'estudi mostra que els docents del CEIP Reina Sofia empen metodologies actives com els racons, el treball per projectes i els grups cooperatius però no seguint la lògica del marc teòric. En alguns casos, aquest no són fidels als seus orígens. Totes aquestes metodologies són avaluades mitjançant rúbriques.

4.3. Limitacions

Les limitacions que ha tingut aquest treball són les següents: en primer lloc, una restricció notable d'aquesta investigació prové de la mida relativament petita de la mostra emprada en les entrevistes semiestructurades. Aquesta limitació es deriva del fet que el centre educatiu investigat compta únicament amb una única línia, restringint per tant, l'abast i la varietat de perspectives que poden ser recollides.

En segon lloc, una limitació significativa és la uniformitat en les opinions dels docents implicats en l'estudi. La convergència d'opinions entre els professionals educatius del centre, redueix la capacitat de l'estudi per oferir una comparació rica i diversa de punts de vista. Aquesta homogeneïtat pot limitar les conclusions i la seva aplicabilitat en contextos més amplis o variats.

Finalment, l'estudi s'ha enfrontat a desafiaments en la revisió del marc teòric, especialment en la identificació i associació d'autors pertinents amb la teoria existent. Aquesta dificultat ha representat un repte en la construcció d'un marc teòric sòlid i coherent, essencial per a l'anàlisi i contextualització dels resultats dins d'un àmbit conceptual més ampli.

Aquestes limitacions han de ser considerades en la interpretació dels resultats de l'estudi i en l'extrapolació de les seves conclusions. A més, serveixen com a referència per a futures investigacions que cerquin ampliar l'abast o aprofundir en aquestes temàtiques.

4.4. Recomanacions

Per a millorar aquest estudi, es recomana adoptar diverses estratègies clau: en primer lloc, seria beneficiós ampliar la mostra emprada en les entrevistes semiestructurades que permetria obtenir una gamma més àmplia de perspectives i millorar la representativitat dels resultats.

En segon lloc, és important fer referència a la inclusivitat del centre educatiu i integrar conceptes com el Disseny Universal d'Aprenentatge, per assegurar que l'estudi reflecteixi les pràctiques educatives inclusives i adaptades a les necessitats dels alumnes.

Finalment, es suggereix disposar d'un ventall més ampli de respostes, la qual cosa, beneficiaria la facilitat de l'elaboració d'una mostra més significativa i enriquiria l'anàlisi amb una varietat més gran de dades i opinions, contribuint així a la profunditat i la riquesa de l'estudi.

Aquestes recomanacions poden ajudar a superar les limitacions actuals i augmentar la validesa i l'aplicabilitat dels resultats obtinguts.

5. Referències

Araguz, A. (2015, 10 de abril). No todo vale en ABP (Aprendizaje Basado en Proyectos) [Post de blog]. Recuperado de <http://blog.educalab.es/intef/2015/04/10/no-todo-vale-en-abp-aprendizaje-basado-en-proyectos/>

Arboleda, L. M. (2008). El grupo de discusión como aproximación metodológica en investigaciones cualitativas. *Revista Facultad Nacional de Salud Pública*, 26(1), 69-77.

Balcells, M. (2014). *El trabajo por proyectos: una metodología global*. Madrid: Cuadernos de Pedagogía, Wolters Kluwer, No. 450

Burguillos, M. V., i Cruz, P. C. (2022). Metodología de rincones para trabajar las inteligencias múltiples: Propuesta didáctica para el aula de Educación Infantil. *HUMAN REVIEW. International Humanities Review/Revista Internacional de Humanidades*, 11(4), 1-14

Cálciz, A. B. (2011). Metodologías activas y aprendizaje por descubrimiento. *Revista digital innovación y experiencias educativas*, 7(40), 1-11.

Carrera, B., i Mazzarella, C. (2001). Vigotski: enfoque sociocultural. *Educere*, 5(13), 41-44.

CEIP *Reina Sofía*. (s.f.). *Documents de centre*. <https://sites.google.com/cprsofia.com/ceipreinasofia/inici?authuser=0>

Clavell Rodríguez, Rosella. L'aprenentatge cooperatiu a l'aula. *Fòrum de recerca*, 2012, núm. 17, p.1019-1034

- Codina, L. (2018). *Revisiones bibliográficas sistematizadas. Procedimientos generales y Framework para Ciencias Humanas y Sociales*. Barcelona: Universidad Pompeu Fabra, Departamento de Comunicación, Máster Universitario en Comunicación Social. Recuperado de <https://bit.ly/2TMdZNB>.
- Coloma, A., Jiménez, M. A., i Sáez, A. M. (2007). Metodologías para desarrollar competencias y atender a la diversidad. *Guía para el cambio metodológico y ejemplos desde infantil hacia la universidad*. Madrid: PPC.
- Cortes, O. Z. (2009). Aprendizaje por descubrimiento. *Revista digital innovación y experiencias educativas*, 8.
- Ccoo.es. Recuperado el 1 de diciembre de 2023, de <https://www.feandalucia.ccoo.es/docuipdf.aspx?d=8583&s=>
- De Toscano, G. T. (2009). La entrevista semi-estructurada como técnica de investigación. *Graciela Tonon (comp.)*, 46, 48-73.
- Dembilio, M. (2009). Los rincones de trabajo en Educación Infantil. *Quaderns digitals. Revista de nuevas tecnologías y sociedad*, 60, 37-43.
- Díaz, A. P., i Silva, E. L. P. (2003). El empleo del método de proyectos en la clase de inglés de la escuela primaria. *Mendive*, 1(4), 226-230.
- Diccionari d'educació* | *TERMCAT*. (s. f.). <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/132/search/treball%2Bper%2Bracon?s?type=basic&language=&condition=match>
- Domingo, J. R. (2018). Aprender mitjançant projectes. Una estratègia per a aprenentatges de qualitat. *Revista catalana de pedagogia*, 13, 15-43.
- Eleizalde, Mariana, i Parra, Nereida, i Palomino, Carolina, i Reyna, Armando, i Trujillo, Iselen (2010). Aprendizaje por descubrimiento y su eficacia en la enseñanza de la Biotecnología. *Revista de Investigación*, (71),271-290
- Fàbregues, S., i Paré, M. H. (2005). *El grup de discussió i l'observació participant*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.

- Fernandez, A. I. (2009). El trabajo por rincones en el aula de educación infantil. Ventajas del trabajo por rincones. Tipos de rincones. *Innovación y experiencias educativas*, 15, 2-9.
- Fernández Ripoll, M. J. (2023). L'aprenentatge basat per projectes: L'aplicació d'aquesta metodologia per a garantir un aprenentatge significatiu en la pràctica docent. Universitat de les Illes Balears.
- Figueras, C., i Pujol, M. A. (1988). *Els racons de treball: Una nova forma d'organitzar el treball personalitzat*. Eumo editorial.
- Galeana, L. (2006). Aprendizaje basado en proyectos. *Revista Ceupromed*, 1(27), 1-17.
- García, R., Traver, J. A., i Candela, I. (2001). Aprendizaje cooperativo. *Fundamentos, características y técnicas*. Madrid: CCS.
- García, R. (2010). Organización del aula de Educación Infantil. *Innovación y experiencias educativas*, 36, 1-3.
- García, R., Puig, J., Echazarreta, C., Espinosa, S., Soler, M., Escoda, L., i Ferrer, I. (2012). L'aprenentatge per projectes en un entorn multidisciplinar. *Revista del Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI)*, 1(1).
- Gema, G. (2009). Los rincones educativos como estrategia organizativa y didáctica. *Innovación y experiencias educativas*, 22, 1-10. Recuperado de http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_22/CRISTINA%20GEMA_FERNANDEZ_SERON01.pdf
- Hernández, F. (2000). Los proyectos de trabajo: la necesidad de nuevas competencias para nuevas formas de racionalidad. *Educación*, 26, 39-51
- Knoll, M. (1997). The Project method: its vocational education origin and international development. *Journal of Industrial Teacher Education*, Vol. 34,3.
- Laguía, M. J., i Vidal, C. (2008). *Rincones de actividad en la escuela infantil (0-6 años)*. Graó.

- Leticia Sesento García (2017): *Reflexiones sobre la pedagogía de Vigotsky*, *Revista Contribuciones a las Ciencias Sociales*, <http://www.eumed.net/rev/cccss/2017/02/vigotsky.html>
<http://hdl.handle.net/20.500.11763/cccss1702vigotsky>
- Martín, J. (2008). Organización y funcionamiento de rincones en Educación Infantil. *Innovación y experiencias educativas*, 13, 3-4.
- Martínez Pérez, D., Gavilán Izquierdo, J. M., i Toscano Cruz, M. D. L. O. (2017). Las interacciones que surgen en el trabajo por rincones en Educación Infantil. *IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation*, 7, 226-244.
- Medina, A i Vallejo, A. (2014). Tipos de proyectos. *Revista digital: Aula de infantil*, 74, 26-27.
- Pérez Andrés, C. (2002). Sobre la metodología cualitativa. *Revista española de salud pública*, 76, 373-380.
- Pérez, D. M., Izquierdo, J. M. G. i Toscano, M de la O. (2017). Las interacciones que surgen en el trabajo por rincones en Educación Infantil. *IJERI: International Journal of Educational Research and Innovation*, 7, 226-244
- Piatek, A. I. (2009). El trabajo por rincones en el aula de Educación Infantil. Ventajas del trabajo por rincones. Tipos de rincones. *Innovación y experiencias educativas*, 15, 1-8.
- Pozuelos, F. J. (2007). *Trabajo por proyectos en el aula: Descripción, investigación y experiencias*. Morón de la frontera, Sevilla: Cooperación Educativa.
- Prenda, N. P. (2011). El aprendizaje cooperativo y sus ventajas en la educación intercultural. *Hekademos: Revista educativa digital*, (8), 63-76.
- Pujolàs, P. (2002). *El aprendizaje cooperativo. Algunas propuestas para organizar de forma cooperativa el aprendizaje en el aula. Documento de trabajo*. Universidad de Vic: Laboratorio de psicopedagogía.

- Pujolàs, P. (2008). 9 Ideas Clave. *El aprendizaje cooperativo* (Vol. 8). Grao.
- Pujolàs, P. (2009): Aprendizaje cooperativo y educación inclusiva: una forma práctica de aprender juntos alumnos diferentes. *Revista de Educació*, núm. 349, pp. 225-239.
- Pujolàs, P., Lago, J. R., Naranjo, M., Pedragosa, O., Riera, G., Soldevila, J., ... i Rodrigo, C. (2011). El programa CA/AC (“cooperar para aprender/aprender a cooperar”) para enseñar a aprender en equipo Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula. *Barcelona: Universitat Central de Catalunya. Stracted*, 4(02), 2018.
- Punzano, R. (2010). Los rincones en educación infantil. *Temas para la educación. Revista digital para profesionales de la educación*, 7, 1-9.
- Ramírez, J., i Lucas, M. G. (2020). Los mini-rincones lectores: Propuesta didáctica para la animación a la lectura en Educación Infantil. *Álabe*, 22, 1–24.
<https://doi.org/10.15645/Alabe2020.22.5>
- Rodríguez, J. (2011). Los rincones de trabajo en el desarrollo de competencias básicas. *Revista docencia e investigación*, 36 (21), 105-130.
- Ruiz, P. M. (2010). El aprendizaje cooperativo y la importancia de los vínculos socio-afectivos creados en clase. *Revista Federación de Enseñanza de CC. OO de Andalucía*, 8, 5-6.
- Ruiz, P. M. (2015). Gómez i T. Izquierdo. Propuesta de trabajo cooperativo basada en la metodología de rincones para el desarrollo de las distintas capacidades en el segundo ciclo de la educación infantil utilizando como recurso la pizarra digital interactiva. *Experiencias y recursos de innovación en Educación Infantil*, C.J. Universidad de Murcia, Servicio de publicaciones, 2015, 145-156.
- Salvador Torres, S. (2015). *El trabajo por rincones en educación infantil*. Universitat Jaume I.
- Sánchez Moner, J. B. (2007). *Modalitat d’organització de l’atenció a l’alumnat nouvingut: metodologies, tècniques i estratègies per educació infantil i primària*. Direcció

General d'Innovació i Formació del Professorat, Conselleria d'Educació i Cultura,
Govern de les Illes Balears.

Sánchez, M. M. (2013). Una experiència d'aula: racons a l'aula de primària. *Educació i Cultura: revista mallorquina de Pedagogia*, 24, 121-131

Securún, R. M. (1995). *Rincón a rincón. Actividades para trabajar con niños de 3 a 8 años*.
Barcelona: Octaedro. 2a Edición.

Suárez, C. (2010). *Cooperación como condición social del aprendizaje*. Barcelona, Espanya:
Editorial UOC.

Trilla, J., & García, E. C. (2001). *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI* (Vol. 241). Barcelona: Graó.

Torres, T. V. (2003). El aprendizaje verbal significativo de Ausubel. Algunas consideraciones desde el enfoque histórico cultural. *Universidades*, (26), 37-43.

Torres, R. J. (2011). Los rincones de trabajo en el desarrollo de competencias básicas. *Docencia e investigación. Revista de la Escuela Universitaria de Magisterio de Toledo*, 21(11), 105-130.

Tobón, S. (2006). *Método de trabajo por proyectos*. Madrid: Uninet.

Universitat de les Illes Balears (2020). Memoria del Plan de Estudios del título oficial de Grado en Educación Primaria [4a modificació]. *Recuperat de* https://portal.uib.cat/documents/22134/385761/GEP2-M_MOD_4-02042020.pdf/95ec3002-c49f-c424-b03f-c5d4680adae4

6. Annexes

6.1. Entrevistes semi-estructurades dels docents CEIP Reina Sofia, S'Horta

<h1>ENTREVISTA 1</h1>	<p>Mestra: Coloma Vicens Mas Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover Edat: 46 Data: 7 desembre 2023 Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx</p>
PREGUNTES GENERALS	
<p>1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies? No, en cap moment. De totes formes, jo vaig fer l'especialitat d'educació física, en aquell moment no hi havia l'especialitat de primària.</p> <p>2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius? Són diferents metodologies per treballar dins l'aula, que s'adapten a les necessitats dels alumnes i a les seves capacitats.</p> <p>3. Té alguna formació? Quina? Participació en diferents formacions, tant a nivell de centre com a nivell personal, organitzades pels diferents CEPs.</p> <p>4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a? Sí.</p> <p>5. Quan era petit/a vostè a l'escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment? No, la meva formació va ser totalment tradicional, seguint un llibre de text.</p> <p>6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de s'Horta?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Racons. Desdoblant els grups, uns fan matemàtiques i altres propostes de llengua, alternant llengua catalana i castellana. Es treballa en grups rotatius, els alumnes han de saber en tot moment el que han de fer, en un temps establert. • Treball per projectes. A partir dels interessos dels alumnes, però seguint el currículum, podem anar plantejant temes o guiant els aprenentatges dels alumnes, cap allà on ens interessa. • Grups cooperatius. No es treballa en totes les activitats, també fem incidència al treball individual o per parelles.	

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l'aula?

A partir de la programació d'aula i de les necessitats detectades en els alumnes, és una manera d'incidir de manera més individualitzada, en allò que ens interessa treballar.

2. Com integra els racons amb les situacions d'aprenentatge?

Planificant el que ens interessa treballar en cada moment, intentar fer-los el més significatiu possible.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Als racons de llengua proposam activitats de comprensió i expressió oral, comprensió i expressió escrita, ortografia i gramàtica i sempre un joc de taula. Intentam que siguin globalitzat i significatiu i emmarcats dins la SA.

4. Com avalua els racons d'aprenentatge?

Observació directa, rúbriques d'avaluació i autoavaluació.

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

Organització de recursos humans, és necessiten moltes més hores disponibles pel que fa a mestres, ja que al mateix temps hi ha d'haver dos mestres dins cada grup aula.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

Sí. Feim jornades de portes obertes per explicar a les famílies com es duen a terme els racons.

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

El mestre ha de tenir una actitud activa durant tota la sessió, rotant pels tots els grups.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

Tenim un guió (selecció i seqüenciació de temàtiques, que pot anar variant en funció de les inquietuds dels alumnes.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

Depèn del projecte hi dedicam més o menys sessions, a partir de la proposta de projecte, elaboram un guió amb els punts que es poden treballar, quins sabers bàsics, quins CA podem avaluar, ... i elaboram la SA (situació d'aprenentatge). A partir d'aquí, elaboram diferents propostes i pensam un producte final. Són moltes hores i molta feina, per donar resposta a l'alumnat.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Pensant molt bé tot el que es pot treballar, intentant elaborar propostes motivants, significatives i globalitzades. S'ha de tenir molt clar el currículum, si no és molt difícil.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

Per això, els projectes, per donar resposta a tot l'alumnat, tenim en compte el DUA, amb propostes obertes, on cada un pugui desenvolupar al màxim les seves capacitats.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

Les activitats s'avaluen per observació, rúbriques consensuades amb l'alumnat, valorant el producte final, amb una rúbrica treballada prèviament.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Paper actiu del mestre, amb constant interacció amb l'alumnat. El mestre actua com a guia i observador.

7. Quin tipus de recursos i materials empra per donar suport al treball per projectes?

Material imprès, eines i recursos digitals, laboratori, i qualsevol espai que doni resposta o suport al projecte que es du a terme.

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?

Grups de quatre alumnes com a màxim, a vegada funcionen millor grup de 3. Cada alumne té un rol, treballats prèviament.

2. Quines estratègies empra per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants? Dinàmiques de cohesió de grup i que vegin la necessitat de cooperar per aconseguir uns objectius.

3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?

Depèn... anam variant.

4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?

Raonant molt amb els alumnes i posant-los a prova, perquè s'anadonin de la importància de la implicació de tots.

5. Com avalua els grups cooperatius?

Rúbriques de coavaluació i autoavaluació.

6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?

Millor clima dins l'aula, amb més respecte i més responsabilitat per part de cada un.

ENTREVISTA 2

Mestra: Marta Christie

Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover

Edat: 32 anys

Data: 5 desembre 2023

Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx

PREGUNTES GENERALS

1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies?

Sí, ja ens vàrem parlar d'aquestes metodologies .

2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius?

Són metodologies de treball que permeten als alumnes aprendre de forma lúdica i en equip. A més, poden regular el seu aprenentatge, parteixen dels seus coneixements previs i descobreixen i arriben als aprenentatges formant part activament del procés d'e-a.

3. Té alguna formació? Quina?

Formació específica no però cada any feim formacions diferents per anar aprenent i millorant de cada dia. Per exemple, el curs passat i aquest esteim fent una formació de centre per treballar les matemàtiques d'una forma més significativa i manipulativa.

4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a? Sí.

5. Quan era petit/a vostè a l'escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment?

No, utilitzàvem llibres majoritàriament. Puntualment, vàrem fer algun treball conjunt amb un company de classe però sempre fora de l'horari lectiu.

6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de s'Horta?

- Racons. Els racons es treballen dues sessions d'una hora i mitja setmanals. A aquestes sessions es desdobra el grup classe i, un grup fa racons de llengües i l'altre grup fa racons de matemàtiques.
- Treball per projectes. El treball per projectes es fa a les sessions de vida d'aula, sobretot, per treballar les ciències.
- Grups cooperatius. Els alumnes de la nostra escola, quasi sempre, treballen en grups cooperatius a totes les hores.

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l'aula?

Segons les necessitats dels alumnes i els objectius que es pretenen treballar al llarg del trimestre i, tenint en compte els interessos dels alumnes.

2. Com integra els racons amb les situacions d'aprenentatge?

Dissenyam i preparam racons relacionats amb les situacions d'aprenentatge que s'estan treballant en aquell moment.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Per exemple, als racons de llengües, preparam activitats específiques d'escriptura, de lectura, de vocabulari, expressió i comprensió oral, racons relacionats amb continguts gramaticals, entre d'altres.

4. Com avalua els racons d'aprenentatge?

Mitjançant una rúbrica d'avaluació, l'autoavaluació de l'alumnat i, avaluam també, algunes produccions dels racons.

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

Temps de la proposta, de vegades, hem hagut de pensar en aquell moment una ampliació del racó.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

Els pares no participen directament a les sessions de racons. Però, una o dues vegades a l'any feim unes jornades de portes obertes el temps de les sessions de racons perquè els pares puguin venir i participar als racons amb els seus fills/filles. A més a més, a finals de cada mes, se'ls comparteix l'enllaç amb un àlbum de fotos dels racons.

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

Dissenyant propostes adreçades a les capacitats i característiques de tots els alumnes de manera que tots hi puguin participar.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

El centre compta amb un guió elaborat pel claustre de l'escola. Aquest guió pot anar variant en funció dels interessos dels alumnes.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

Idò... depèn molt del tipus de projecte. Segons el tipus de projecte hi dedicam més o menys sessions. Segurament ja t'ho hauran comentat, i tu a les pràctiques ho vas poder veure i treballar, ja que a partir de la proposta del projecte, elaboram un guió i a partir d'aquí trobar els punts que es poden treballar i com els podem avaluar.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Al principi és una mica complicat però els anys et donen experiència i has de pensar molt bé tot el que es pot treballar. D'aquesta manera, també és fonamental que tots els alumnes s'hi sentin còmodes i les propostes siguin significatives per ells i elles.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

Tinguent sempre en compte el DUA.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

Idò, en primer lloc, saps que és molt important l'observació directa. A més, l'alumnat també forma part de l'avaluació fent rúbriques d'autoavaluació i de cooavaluació.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Sobretot, els mestres i les mestres, agafam un paper actiu. A més, com ja saps, tenim una relació estreta amb tot l'alumnat ja que quasi tots són del poble (és un poble molt petitó). A més, el nostre paper es de guia i observador.

7. Quin tipus de recursos i materials empram per donar suport al treball per projectes?

Empram molt de material imprès. També cercam material per les xarxes socials, ja que avui en dia, et faciliten molts de recursos.

També comptam amb un laboratori i patis grans i això fa que els alumnes no només treballin dins l'aula, sinó per tot l'espai de l'escola fent així més proper el treball per l'alumnat del centre.

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?

Idò mira, Antònia, tu has estat dos mesos dins les aules, i saps que funcionam amb grups de quatre com a màxim. A vegades, si les classes són senars, hi ha grups de tres alumnes. Cada alumne/a, té un paper, que es treballa des de primer de primària. Aquests rols són: un portaveu que fa d'intermediari entre el grup i el docent, un secretari, que registra la feina i ordena els materials, un coordinador, que sobretot és el "líder" del grup ja que sol generar un bon ambient per realitzar la feina i fomenta la participació de tot el grup i finalment, el moderador, que manté i controla els torns de feina

2. Quines estratègies empram per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants?

Són molt importants les dinàmiques de cohesió grupal, ja que en un futur, a la feina que facin, hauran de treballar en equip per aconseguir objectius comuns.

3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?

Els assignam projectes o treballs relacionats amb les tasques o feines que fan dins l'aula.

4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?

És molt important tenir xerrades amb ells perquè entenguin que l'autonomia personal i la responsabilitat individual afecta a tot el grup.

5. Com avalua els grups cooperatius?

Vam acordar amb el centre que avaluariem amb rúbriques de coavaluació i autoavaluació. A més, em vam elaborar una juntes quan eres aquí.

6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?

Es nota notablement millor clima dins l'aula i fora d'ella. Els alumnes es parlen millor entre ells i normalment, el temps de pati juguen tots junts quasi sense conflictes.

ENTREVISTA 3

Mestra: Sebastiana Oliver Manresa

Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover

Edat: 49 anys

Data: 5 desembre 2023

Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx

PREGUNTES GENERALS

1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies?

Sí, durant la carrera se'n parla bastant, però hem de tenir en compte que el percentatge d'hores teòriques supera el percentatge d'hores reals pràctiques.

2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius?

Aquests tres ítems són una manera de fer feina que s'allunyen de la forma tradicional d'ensenyança, cosa que personalment crec que és un encert. L'alumnat ha d'aprendre gaudint i d'aquesta manera ho podem aconseguir.

3. Té alguna formació? Quina?

Durant tota la meua carrera professional he estat en un llarg procés de formació per tal d'estar al nivell del pas del temps i, d'aquesta manera, oferir la millor tasca docent per tot l'alumnat.

4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a?

Sí, ja que com he dit anteriorment la formació que rebem durant el nostre període universitari queda coix de pràctica. També pens que un docent sempre ha d'estar 'actualitzat'.

5. Quan era petit/a vostè a l'escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment? Quan anava a l'escola les meves classes eren totalment tradicionals caracteritzades per tasques avorrides amb llibres i que donaven poc peu a la imaginació i creativitat de l'alumnat. Podem dir que l'escola ha fet un gir de 180°.

6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de s'Horta?

El CEIP Reina Sofia aquí a s'Horta és un centre que està en constant formació perquè vol anar al dia amb les seves metodologies, per tal d'oferir un servei de qualitat al seu alumnat. Les principals feines que feim les podem agrupar en: racons, grups cooperatius i treballs per projectes.

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l'aula?

Els racons els anam adaptant segons l'època de l'any, les festivitats i les necessitats i preferències del nostre alumnat.

2. Com integra els racons amb les situacions d'aprenentatge?

Com he dit els racons són molt flexibles, ja que aprofitam la situació real de l'alumnat per introduir les diferents tasques d'una manera atractiva i sobretot realista.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Segons el currículum de les diferents assignatures feim els racons, per exemple, al de llengües feim feina amb la lectura de llibres o escrivim cartes i repassam els continguts que feim dins l'aula d'una manera més lúdica i significativa pels infants.

4. Com avalua els racons d'aprenentatge?

L'avaluació es basa principalment en una rúbrica que hem preparat prèviament. L'alumnat és partícep d'aquesta perquè també du a terme una autoavaluació a més de coavaluació en segons quines tasques.

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

Pel que fa a dificultats a l'hora d'implementar-los sobretot m'agradaria destacar la temporalització, ja que cada grup d'alumnes i sessió s'ha de poder adaptar als diferents ritmes i necessitats.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

Els pares i mares del centre no participen directament a les sessions de racons, però hi tenen cabuda, per exemple a activitats com portes obertes del centre.

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

Tenint en compte a tot l'alumnat i adaptant les activitats i taques a cada un d'ells.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

Segons les inquietuds de l'alumnat el docent encarregat de la tasca per projectes selecciona les temàtiques més demandades.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

Com gairebé tot el que es fa dins una aula es fa una programació. Tenint en compte la temporalització, els sabers bàsics o l'avaluació, entre d'altres.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Tenint en compte a l'alumnat com a centre de l'aprenentatge, les ganes d'aprendre i la motivació són ítems fonamentals per poder dur a terme una bona tasca. També el paper del docent és clau, ja que ha de fer una feina prèvia i saber manejar perfectament el currículum.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

Amb el DUA, ja que d'aquesta manera podem arribar a tot l'alumnat.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

Per avaluar se poden fer servir diferents tècniques, com ara poden ser: l'observació o rúbriques.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Per tal que tot l'alumnat participi, crec que el més important és el rol que du a terme el docent. Aquest ha d'estar pendent de totes les demandes i tenir un rol actiu per solucionar-les

7. Quin tipus de recursos i materials emprats per donar suport al treball per projectes?

Actualment, fem servir recursos digitals, manipulatius com impressions, jocs... entre d'altres.

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?

En grups de 3-4 alumnes. Cada un amb el seu paper dins el grup.

2. Quines estratègies emprades per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants?

Dinàmiques on siguin ells mateixos els que s'adonin que es necessiten per poder dur a terme el repte.

3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?

Segons la temàtica i la motivació de l'alumnat es van repartint.

4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?

Mitjançant proves que els facin reflexionar.

5. Com avalua els grups cooperatius?

El principal recurs que empram són les rúbriques, d'aquesta manera fan una autoavaluació i una coavaluació.

6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?

Han millorat la seva actitud, tenen més respecte els uns cap els altres, són més responsables...

ENTREVISTA 4

Mestra: Maria Antònia Julià Rosselló
Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover
Edat: 43 anys
Data: 7 desembre 2023
Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx

PREGUNTES GENERALS

1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies?

No, no ens van parlar d'aquestes metodologies. Quan jo vaig estudiar no hi havia un grau ni una titulació com a primària, és a dir, t'havies d'especialitzar en alguna cosa.

2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius?

Per a mi, els racons són una metodologia que es basa en l'aprenentatge a través de l'exploració i la pràctica en petits grups. Respecte al treball per projectes, implica que els alumnes treballin diferents àrees de coneixements. Per exemple: un projecte sobre el sistema solar pot incloure diferents àrees: ciències, matemàtiques, llengua, plàstica... I els grups cooperatius són grups de treball on els alumnes fan feina junts per aconseguir un objectiu comú.

3. Té alguna formació? Quina?

Sí, tenc diferents formacions, sobretot les que s'han fet a nivell de centre. Després, sempre he cercat coses per la xarxa pel meu compte.

4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a?

Sí, ja que anteriorment, no s'usaven totes aquestes metodologies.

5. Quan era petit/a vostè a l'escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment?

No, la meva formació acadèmica no era com és ara. Nosaltres seguim la línia tradicional amb el llibre de text.

6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de S'Horta?

Al nostre centre feim desdoblament del grup classe. Uns fan racons de matemàtiques i uns altres fan racons de llengua (tant castellana com catalana). A més, treballam amb grups rotatius i tenen un temps determinat per fer el racó, ja que n'hi ha de diferents cada sessió.

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l'aula?

Abans de decidir, tenc en compte diversos aspectes importants. L'edat dels alumnes i els seus interessos em guien molt per decidir els racons que implementaré dins l'aula. A més, també m'agrada posar racons dels continguts que s'estan treballant dins l'aula. Per exemple, si de matemàtiques feim divisions de dues xifres, m'agrada posar racons destinats a potenciar-ho.

2. Com integra els racons amb les situacions d'aprenentatge?

Vam acordar amb el centre, que els racons s'integrarien amb les situacions d'aprenentatge tinguent en compte els interessos dels alumnes i reforçar els continguts explicats dins l'aula.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Als racons de matemàtiques, proposam activitats que donin reforç als continguts explicats dins l'aula. Aquests racons, sempre són més lúdics i més visuals pels alumnes.

4. Com avalua els racons d'aprenentatge?

Avaluam els racons d'aprenentatge amb rúbriques d'autoevaluació. Quan acabam el racons proposats per aquella sessió, feim un petit debat amb tots els alumnes. A aquest debat demanam als alumnes la seva implicació, l'implicació del grup, si els ha servit o no, si els hi agradat o no, si el repetirien o no...

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

La dificultat més significativa és que els docents necessiten molt de temps de preparació per crear els racons, i és temps que no tenim dins l'horari lectiu.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

Els pares hi participen de forma puntual. Quan realitzam la jornada de portes obertes

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

Indiscutiblement, el mestre o la mestra sempre hi ha de ser present i ha d'anar rotant i vigilant que els racons s'entenen i es realitzen.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

Les seleccionam amb un guió que determina la selecció i l'ordre en què es tractaran els temes, i aquest, pot anar variant en funció dels interessos i les curiositats dels alumnes.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

El temps que dedicam, varia segons el projecte. Començam amb una proposta i a partir d'aquesta, cream un pla que inclou els aspectes clau que es poden desenvolupar, els coneixements necessaris i els criteris d'avaluació que podem utilitzar.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Integrar diferents àrees en un projecte comença amb l'elecció d'un tema central, que sigui ampli, atractiu i significatiu per l'alumnat.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

Adaptar els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes és un aspecte molt important per a mi. Per aconseguir-ho, disseny feines amb diferents nivells de dificultat i varietat d'activitats. Sempre és molt important tenir en compte el DUA, és a dir, el disseny universal d'aprenentatge.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

Avaluem l'aprenentatge del treball per projectes per l'observació diària i amb rúbriques que els alumnes hi han fet feina anteriorment.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Els mestres, hem d'actuar com a guia i observadors, ajudant en tot moment l'alumnat i preocupant-nos que tots hi fan feina.

7. Quin tipus de recursos i materials emprats per donar suport al treball per projectes?

Emplem recursos digitals o impresos.

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?

Són grups de quatre alumnes, tot hi sempre, depenguent dels alumnes que formen l'aula.

2. Quines estratègies emprades per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants?

Els alumnes han de tenir clar que hi ha d'haver unes normes clares i objectius comuns. És molt important treballar tècniques com ara la resolució de conflictes i de comunicació efectiva.

3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?

Van canviant al llarg del curs. Per exemple, si un alumne té el rol de portaveu, després d'un parell de setmanes, passa a ser un altre rol. Ho fem així, perquè tots els alumnes puguin passar pels diferents rols.

4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?

A l'escola es treballa amb grups cooperatius des de el primer cicle de primària. Per això, els alumnes saben perfectament que s'han de posar dins la pell dels altres i que la responsabilitat individual afecta, tant positivament com negativament, a tot el grup. A més, és molt important fomentar la reflexió, ja sigui individual o grupal perquè ells mateixos pensin en el seu propi aprenentatge i les contribucions que fa al grup.

5. Com avalua els grups cooperatius?

Avaluem els grups cooperatius amb rúbriques de coavaluació i d'autoavaluació.

6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?

He observat molt de canvis positius. Per exemple, les habilitats socials han millorat ja que han après a comunicar-se millor, amb respecte i escoltar les diferents opinions.

ENTREVISTA 5

Mestra: Cristina Rigo

Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover

Edat: 46 anys

Data: 5 desembre 2023

Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx

PREGUNTES GENERALS

1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies?

Tant de bo! En aquella època no existia això.

2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius?

Una manera de fer feina amb l'alumnat que permet arribar-hi a tots.

3. Té alguna formació? Quina?

Com a mestre mai podem deixar de formar-nos així que d'ençà que vaig acabar la carrera sempre he estat fent formacions.

4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a?

Si.

5. Quan era petit/a vostè a l'escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment?

Gens ni mica. Teniem un llibre molt gruixat on hi havia totes les assignatures, et pots imaginar que no té res a veure amb l'actualitat.

6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de s'Horta?

Feim feina mitjançant racons, grups cooperatius i treball per projectes.

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l'aula?

A partir de l'alumnat sorgeixen diferents inquietuds i motivacions. Aquestes s'aprofiten per fer feina a l'aula.

2. Com integra els racons amb les situacions d'aprenentatge?

Preparant activitats atractives que van canviant segons la SA que es du a terme en el moment.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Intentam que totes les activitats estiguin emmarcades per la SA per tal de seguir un fil conductor.

4. Com avalua els racons d'aprenentatge?

Mitjançant rúbriques, així ells mateixos poden auto i co avaluar-se.

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

Falta de mestres dins l'aula i de temps! Saps que passa de ràpida una sessió.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

No gaire, ja que només ho veuen quan feim portes obertes.

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

El docent ha d'anar per tot i estar pendent de totes les demandes que li fan.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

Segons l'època de l'any, les festivitats i les inquietuds dels alumnes.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

Mitjançant la SA del moment.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Fent propostes que cridin l'atenció de l'alumnat i d'aquesta manera poder crear un interès i una motivació per aprendre el que feim a les aules.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

Amb el DUA podem arribar a atendre a tots els alumnes i ells poden gaudir d'un aprenentatge de qualitat.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

L'avaluació és ben igual que la dels racons, amb rúbriques per l'alumnat.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Estant pendent de tots, per això hauriem de ser més d'un mestre per aula, i així poder arribar més fàcilment a tots els alumnes.

7. Quin tipus de recursos i materials emprà per donar suport al treball per projectes?

Usam molts de materials manipulatius que han estat prèviament preparats i recursos digitals.

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?

Petits grups de tres o quatre alumnes.

2. Quines estratègies empru per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants?

Feim moltes dinàmiques de cohesió de grup i han millorat molt respecte abans.

3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?

Segons la SA anam variant per no perdre l'interès dels alumnes.

4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?

Fent moments de reflexió o amb reptes individuals amb resultats grupals.

5. Com avalua els grups cooperatius?

Mitjançant rúbriques.

6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?

L'actitud dels alumnes ha millorat molt. La participació ha augmentat i entre ells es tracten millor.

ENTREVISTA 6

Mestre/a: Neus Adrover

Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover

Edat: 37 anys

Data: 10 desembre 2023

Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx

PREGUNTES GENERALS

1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies?

Sí, durant la carrera en algunes assignatures ens van parlar d'aquestes metodologies, però simplement en l'àmbit teòric i conceptual. Per tant, difícilment he pogut acabar la meva formació plenament capacitada per dur-ho a la pràctica.

2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius?

En primer lloc, per jo els racons són diferents espais destinats a diferents àmbits, entre els quals podem destacar el racó de lectura, el racó de relaxació, el racó del diàleg... En segon lloc, quan parlem de projectes cal tenir molt clar que per fer-ho s'ha de tenir una base de formació important. Un projecte ha de ser interdisciplinari, és a dir, que englobi criteris de diferents àrees.

Finalment, el treball cooperatiu és una feina en equip, proporciona una cohesió molt important a l'alumnat, ja que tots són iguals i es necessiten mútuament per arribar a l'objectiu. A més, aquest tipus de metodologia permet la inclusió total de tot l'alumnat, deixant de banda les seves característiques personals i capacitats. Personalment, el treball cooperatiu no és una metodologia senzilla i bona de dur a la pràctica, requereix una gran formació del docent, ja que si no és impossible que els resultats surtin favorables i l'alumnat se senti plenament satisfet de la seva feina.

3. Té alguna formació? Quina?

Fa uns sis anys que faig feina i per sort, he treballat a centres on la formació i el reciclatge de l'equip docent és molt important. Espera un moment, que les cerc per dirte-les:

- "Aprendizaje cooperativo 1ª parte"
- "Aprendizaje cooperativo 2ª parte"
- "Intervención en problemas emocionales y de conducta en EI-EP" 1ª parte"
- "Intervención en problemas emocionales y de conducta en EI-EP" 2ª parte"
- "Prácticas restaurativas, sensibilización"
- "Tiempo de círculo, profundización en prácticas restaurativas"

- “La enseñanza de mindfulness en el ámbito: recursos para los docentes”
- Racons a l’aula
- Projectes a l’educació primària

4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a?

Sí

5. Quan era petit/a vostè a l’escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment?

No, per desgràcia tot el meu ensenyament va està basat en una ensenyança tradicional, basada en la memorització i mecanismes automatitzats, deixant de banda el raonament, la reflexió, les emocions...

6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de s’Horta?

- Racons. Les sessions de racons, es desdobra el grup classe i, un grup fa racons de llengües i l’altre grup fa racons de matemàtiques.
- Treball per projectes. El treball per projectes es fa a les sessions de vida d’aula.
- Grups cooperatius. Els alumnes de la nostra escola treballen en grups cooperatius a totes les hores.

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l’aula?

Els racons varien segons les necessitats de l’alumnat, així com els seus interessos i preferències.

2. Com integra els racons amb les situacions d’aprenentatge?

Les situacions d’aprenentatge són tan àmplies que em permeten fer qualsevol tipus de racó. Per exemple, de l’assignatura de matemàtiques es poden treballar diferents continguts a l’hora. I al racó de llengües també, per exemple, podem treballar el sinònims i la lectoescriptura a l’hora.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Són activitats molt clares i multinivell, perquè cada un d’ells pugui accedir de manera autònoma sense l’ajuda constant de l’adult, només amb la supervisió i el suport necessari si el necessiten.

4. Com avalua els racons d’aprenentatge?

Els racons són moments on pots treure molta informació de l’alumnat, conèixer si realment el seu aprenentatge és real i satisfactori. Per això, és molt important l’observació tant directa com indirecta. A més, també, empleam rúbriques d’avaluació i autoavaluació.

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

El temps i l’elaboració dels recursos perquè dins l’horari lectiu tenim molt poc temps que es pugui destinar a l’elaboració dels racons.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

Els pares tenen participació voluntària a les jornades de portes obertes.

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

Quan completen les rúbriques que t'he dit anteriorment i també pels petits debats que feim quan acabam la sessió. Els alumnes són molt transparents i ells saben si hi han participat de manera activa o no tant.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

El tema del projecte va en relació una mica amb els interessos i motivacions de l'alumnat.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

Una vegada el tema està decidit, seguim sempre un mateix guió, d'aquesta manera ens permet que l'alumnat no està perdut i sap en tot moment per on començarem i per on acabarem.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Amb les situacions d'aprenentatge és molt senzill, ja que per sort treballar per projectes ens permet accedir i arribar on volem.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

Sempre treballant amb activitats multinivell, dinàmiques molt inclusives... Sempre ens adaptem segons les capacitats de l'alumnat del moment.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

Mitjançant l'observació directa, les rúbriques del docent i de l'alumnat, l'autoavaluació per part de l'alumnat i la coavaluació.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Estant molt pendent d'ells i donant suport a cada un d'ells. Encara que per aconseguir-ho cal partir d'una base motivacional, per aquest motiu sempre es parteix d'una idea seva.

7. Quin tipus de recursos i materials empra per donar suport al treball per projectes?

Empro tota mena de suports, ja siguin llibres com les noves tecnologies de la informació.

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?

Els equips cooperatius l'ideal és de 4 alumnes, però si no quadra val més de 3 que de 5

2. Quines estratègies empra per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants?

Idò, empro:

- 1-2-4
- Llapis al mig
- Lectura compartida

3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?

Cada membre del grup cooperatiu ha de tenir una funció, entre les quals hi ha les següents: El portaveu, que parla en nom de l'equip i consulta els dubtes amb el docent, el coordinador, que reparteix i recull el material de feina, el secretari, que anota la feina feta i recorda el treball que queda per fer i el moderador, que controla els torns de feina

4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?

Xerrant amb ells i fer-lis veure que la responsabilitat individual pot afectar o afecta, a tot el grup. És molt important que els alumnes vegin que les seves accions poden dur conseqüències positives com negatives.

5. Com avalua els grups cooperatius?

Avaluam els grup cooperatius amb rúbriques d'autoavaluació i coavaluació.

6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?

He observat moltes millores. Hi ha més bon clima d'aula i els alumnes es parlen en respecte i saben valorar les opinions que no són les mateixes que les seves.

ENTREVISTA 7

Mestra: Catalina Adrover

Entrevistadora: Antònia Maria Barceló Adrover

Edat: 48 anys

Data: 5 desembre 2023

Lloc: CEIP Reina Sofia, S'Horta, Felanitx

PREGUNTES GENERALS

1. Durant la carrera d'Educació Primària, vos van parlar d'aquestes metodologies?

Durant la carrera es començava a sentir xerrar de deixar de banda els llibres i els quaderns per fer una tasca més manual i atractiva per l'alumnat, però encara no es feia.

2. Què és per vostè els racons? i el treball per projectes? i els grups cooperatius?

Una manera de fer feina que crida l'atenció de l'alumnat i els motiva a aprendre coses noves.

3. Té alguna formació? Quina?

Els docents sempre ens estam formant, ho podem fer com a centre però també es fa de manera individual..

4. La formació la va fer quan ja ereu mestre/a?

Sí, ja que el que ens expliquen a la carrera queda una mica curt per segons quins temes, com pot ser per exemple: gestió de conflictes dins l'aula...

5. Quan era petit/a vostè a l'escola treballava amb cap metodologia esmentada anteriorment? Sí hi ha treballat, podria dir-me diferències i semblances amb el que feu avui dia?

No, a la meua escola fèiem feina amb llibres i quaderns.

6. Com es duen a terme les metodologies al CEIP Reina Sofia de s'Horta?

A aquest centre feim ús de racons, treball per projectes i grups cooperatius. Res a veure amb les metodologies que feien ús quan jo era petita.

PREGUNTES RACONS

1. Com decideix quins racons implementar dins l'aula?

Segons la programació d'aula i les necessitats de l'alumnat.

2. Com integra els racons amb les situacions d'aprenentatge?

Planificant les activitats segons el que ens interessa treballar.

3. Quines activitats específiques proposa als racons?

Els racons ofereixen un espai on es pot treballar qualsevol cosa, per exemple llengua, matemàtiques o la resta d'assignatures que es treballin a la SA.

4. Com avalua els racons d'aprenentatge?

Mitjançant rúbriques que prèviament s'han explicat l'alumnat du a terme una autoavaluació i una coavaluació.

5. Quins reptes o dificultats ha trobat quan ha implementat els racons?

La falta de temps i de professorat dins les aules. Un tot sol ho té complicat per atendre totes les necessitats de l'alumnat en el moment que ho requereixen.

6. Tenen participació els pares? Com involucra els pares dins els racons?

El dia de les portes obertes els pares tenen l'oportunitat de conèixer els racons que estam treballant.

7. Com s'assegura de que tots els alumnes participin dins els racons?

Estant pendent, ja que hi ha molts d'alumnes que necessiten la supervisió directa del docent per fer feina de qualitat.

PREGUNTES TREBALL PER PROJECTES

1. Com selecciona els temes dels projectes?

Tenint en compte els interessos i les demandes de l'alumnat.

2. Com planifica i estructura els projectes dins l'aula?

Amb la programació podem fer una estimació de la temporalització, les activitats, els agrupaments, és a dir, tots els ítems que fan falta per dur a terme una sessió significativa.

3. Com integra diferents àrees dins el currículum en un sol projecte?

Tenint en compte el currículum i les respectives activitats, sempre motivadores i interessants pel nostre alumnat.

4. Com adapta vostè els projectes per atendre a les diferents necessitats dels alumnes?

A tot el centre feim feina amb el DUA, personalment m'agrada molt, ja que podem arribar a tot l'alumnat.

5. Com avalua l'aprenentatge del treball per projectes?

Mitjançant rúbriques.

6. Com s'assegura de que tots els alumnes participin?

Observant a tot l'alumnat i intentant que la motivació estigui present.

7. Quin tipus de recursos i materials empra per donar suport al treball per projectes?

Treballam amb molts de recursos com materials manipulatius, recursos digitals...

PREGUNTES GRUPS COOPERATIUS

- 1. Com organitza els grups cooperatius dins l'aula?**
En grupets de 3 o 4 alumnes.
- 2. Quines estratègies empru per fomentar la col·laboració efectiva entre els estudiants?**
Jocs i reptes on es facin falta els uns als altres.
- 3. Quin tipus de treballs o projectes assigna als grups cooperatius?**
Depèn molt de cada moment i de cada SA.
- 4. De quina manera fomenta l'autonomia i la responsabilitat individual dins el grup?**
Amb reptes on ells mateixos s'adonin que necessiten als seus companys per poder acabar la tasca.
- 5. Com avalua els grups cooperatius?**
Mitjançant rúbriques.
- 6. Quins canvis ha observat en els estudiants com a resultat de treballar en grups cooperatius?**
Han millorat les seves relacions amb els seus companys.

6.2. Grup de debat del claustre del CEIP Reina Sofia, S’Horta

GRUP DE DEBAT		
Mestres participants	Catalina Adrover Mª Antònia Julià Cristina Rigo Marta Christie Neus Adrover Diana López	Coloma Vicens Sebastiana Rigo Xavier López Catalina Capó Neus Ferrer Aina Sevilla
Entrevistadora Antònia M ^a Barceló	Data: 10 de desembre del 2023	Lloc: CEIP Reina Sofia, S’horta, Mallorca.
<p>Antònia: En primer lloc, donar-vos les gràcies per assistir a aquest grup de debat sobre els racons, treball per projectes i grups cooperatius per l’assignatura final del treball final de grau. Aquest treball està fet amb cura i esment sobre com es duen a terme les distintes metodologies esmentades anteriorment al CEIP Reina Sofia, de s’Horta.</p> <p>Ara, vos convidó a debatre sobre les diferents preguntes que us aniré dient. Moltes gràcies.</p> <p>Antònia: Durant la carrera, vos van parlar sobre aquestes metodologies?</p>		
<p>Xavier López: Hola Antònia, com ja saps som mestre d’educació física, i en el meu temps, només es feia l’especialitat, no hi havia l’especialitat de mestre com a tal. En aquell temps, no ens van parlar d’aquestes metodologies, ja que no es tenien en compte com ara.</p>		
<p>Aina Sevilla: Hola a tots, idò jo sí que em van parlar sobre aquestes diferents metodologies però, molt superficialment. Ha estat a l’escola on he après més.</p>		
<p>Marta Christie: Sí, jo igual. Durant la formació et donen pinzellades, però tampoc fas una formació específica sobre aquestes metodologies.</p>		
<p>Coloma Vicens: A jo no me van parlar d’elles. Com ha dit anteriorment el meu company, no s’usaven ni s’empleaven a l’escola.</p>		

Neus Adrover: A jo sí que em van parlar d'elles, però igual que la resta, tampoc el que me van mostrar em va servir de molt.
Antònia: D'acord, gràcies per les aportacions. Anem a la segona pregunta: Què és per vosaltres els racons, els treballs per projectes i els grups cooperatius?
Cristina Rigo: Per jo els racons són grups petits reduïts de treball, on els alumnes poden centrar-se en activitats específiques, com per exemple, llengua o matemàtiques.
Catalina Capó: Per jo els racons serveixen per tenir més controlat l'alumnat. És a dir, veure si han entès els continguts explicats o no i poder ajudar-los a entendre-ho més.
Neus Ferrer: Jo estic d'acord amb el que diuen els meus companys. I a més, els racons també són útils perquè cada infant pot seguir el seu ritme d'aprenentatge.
Antònia: D'acord, perfecte! I que em podeu dir sobre els treballs per projectes?
Marta Christie: Jo personalment crec que són una manera fantàstica d'engrescar a l'alumnat en el seu propi aprenentatge.
Sebastiana Rigo: Sí, i més també connecten diferents àrees del currículum. Vos enrecordeu quan vam fer el tema dels planetes?
Diana López: Sí! vam poder connectar socials, llengua catalana i matemàtiques.
Neus Ferrer: Als nins els hi va encantar!!
Mª Antònia Julià: A més, el treball per projectes també potencia molt sa feina en equip i investigació que puguin fer els propis alumnes.
Catalina Adrover: Estic molt d'acord amb tot el que han dit els meus companys. A més, afegiria que son una bona manera d'adaptar-se a les necessitats de tots els alumnes.
Antònia: D'acord, moltes gràcies per les vostres respostes. I què en pensau del treball cooperatiu?
Coloma Vicens: Jo pens que és molt important a s'educació d'avui en dia. És a dir, crear un ambient que els alumnes aprenen a fer feina junts i respectant ses diferents opinions és molt important.
Diana López: Sí, estic totalment d'acord amb ella. A més, també els hi mostra valorar a cada membre de l'equip i això també ha fet que es clima d'aula sigui més bo.
Aina Sevilla: I una cosa, també són important per promoure s'inclusió, ja que tots ells tenen s'oportunitat de contribuir.

Antònia: D'acord, moltes gràcies. Respecte a aquestes metodologies, teniu alguna formació?

Neus Adrover: Jo crec que xerr amb nom de tots, (jajaja) i sí. Aquest centre es preocupa molt per la formació contínua del professorat.

Xavier López: Sí, totalment d'acord. A més, també molts de noltros també ha cercat informació per estar més format. És a dir, una persona, com tu, que surt de la carrera, quan comença a un centre, n'ha sentit parlar, o a les pràctiques, però sempre heu d'estar formats i saber dur les diferents metodologies a l'aula.

Antònia: Sí,estic totalment d'acord amb tu. A més, és ver quan comences les pràctiques et sents molt perdut. Per exemple, quan vaig venir i vaig veure que utilitzaveu tècniques dels grups cooperatius, no els sabia i sí que et fa sentir insegur.

Antònia: I vosaltres, quan éreu petits, a s'escola on anaveu, es treballaven aquestes metodologies?

Aina Sevilla: Que va, noltros vàrem emprar tota sa vida és llibre de text.

Neus Ferrer: Noltros també.

Cristina Rigo: I noltros també...Tu Antònia?

Antònia: Tampoc, noltros també sempre vam emprar llibre de text...

Xavier López: Mira que ets jove tu...

Antònia: Sí, jajaja. D'acord, i per voltros com es duen a terme aquestes metodologies a l'escola?

Marta Christie: Jo crec que els racons es fan igual de primer a sisè. És a dir, es desdobra el grup classe i uns fan racons de llengua i els altres de matemàtiques i després roten.

Catalina Adrover: Exacte.

Neus Adrover: Després, el treball per projectes, vam quedar amb el claustre, que sempre partíem dels interessos i les necessitats dels alumnes, clarament, seguint el currículum.

Sebastiana Rigo: I es grups cooperatius igual, és a dir, els alumnes sempre seuen per grups cooperatius, però també feim feinetes per parelles o individualment.

Antònia: D'acord. Perfecte! I ara, si vos pareix bé, vos faré preguntes sobre els racons i com ho duis a terme al centre.
Neus Ferrer: Perfecte, en voler.
Antònia: Com decidiu quins racons implementar dins l'aula?
Coloma Vicens: A través de la programació d'aula i també de les necessitats de cada infant.
Cristina Rigo: I també dels objectius que ens hem proposat treballar.
Antònia: D'acord. I com els integreu?
Catalina Capó: Idò planificant el que ens interessa treballar
Coloma Vicens: I també fent-los significatius pels alumnes.
Diana López: Exacte.
Antònia: D'acord. I quines activitats proposau?
Coloma Vicens: Proposam activitats de matemàtiques i llengua.
Catalina Adrover: Als racons de llengua proposam activitats de comprensió i expressió oral, expressió escrita...
Antònia: I els de matemàtiques?
M ^a Antònia Julià: Proposam activitats per reforçar els continguts explicats dins l'aula. És a dir, si hem fet fraccions, podem posar un memory de fraccions, per exemple.
Sebastiana Rigo: Sempre intentam que siguin globalitzats perquè si per exemple, a tercer han fet fraccions i a quart les volem repassar, hem de tenir a l'abast tot aquest material.
Antònia: I com les avalau?

Aina Sevilla: Amb una rúbrica d'avaluació o autoavaluació, que fan els nins i nines.	
Xavier López: I també per observació.	
Neus Adrover: I amb petit debat després d'acabar-ho, si ens dona temps.	
Antònia: I quines dificultats heu trobat a l'hora d'implementar-los?	
Aina Sevilla: Que no tenim temps per fer material nou cada setmana!	
Cristina Rigo: Menos mal que sempre en tenim de fet...	
Antònia: I els pares hi tenen participació?	
Mª Antònia Julià: Quant feim sa jornada de portes obertes sí. És a dir, ells poden venir a mirar com fan els racons els seus fills o s'horabaixa poden venir a veure com funciona aquesta metodologia i noltros els hi explicam.	
Antònia: Perfecete! Moltes gràcies. Vos pareix bé si parlam sobre el treball per projectes ara?	
Marta Christie: Dispara, jajaja!	
Antònia: Gràcies! Com seleccionau els temes dels projectes?	
Marta Christie: Tenim un guió i a partir d'aquí, feim la selecció.	
Aina Sevilla: Sí, i també tinguent en compte els interessos dels alumnes i el currículum.	
Antònia: I com els planifiqueu dins l'aula?	
Catalina Adrover: Idò mem, depèn del projecte... a partir de la proposta que feim, elaboram un guió amb els punts que podem treballar...	

Cristina Rigo: Són moltes hores de feina perquè volem donar resposta a tot l'alumnat i ara, que fa poc varen canviar sa llei, amb es saber bàsics...
Antònia: I com adaptau els projectes per atendre a les diferents necessitats?
Xavier López: Hem de tenir molt en compte el Disseny Universal d'Aprenentatge...
Catalina Capó: Si tenim en compte el DUA, sempre podem atendre les diferents necessitats de l'alumnat.
Antònia: D'acord. I com els avalau?
Marta Christie: Amb el de sempre, per observació rúbriques...
Coloma Vicens: Exacte.
Antònia: I quins tipus de recursos i materials emprau?
Catalina Capó: Material imprès i de xarxes socials, per exemple.
Neus Ferrer: Menos mal de ses xarxes també...
Neus Adrover: Bé tu ho saps, s'escola és molt gran pels alumnes que tenim i per això, disposam també de molts d'espai...
Antònia: Sí, és una gran sort! i ara ja acabam... Vos pareix bé si vos faig ses darreres preguntes relacionades amb els grups cooperatius?
Mª Antònia Julià: Dali!
Antònia: jajaja, com organitzau els grups cooperatius dins l'aula?
Mª Antònia Julià: Amb grups de quatre alumnes, encara que si una classe és imparell, val més de tres que de cinc, està comprovat, jajaja.
Marta Christie: I cada alumne té un rol, que ja es treballen des de primer de primària.

Antònia: I quines estratègies emprau per fomentar la col·laboració entre els estudiants?

Xavier López: Empleam molt les estratègies de cohesió de grup.

Aina Sevilla: A més, és molt necessari que vegin que és molt important cooperar entre tots per aconseguir un objectiu comú.

Antònia: I de quina manera els avalua?

Catalina Capó: De sa mateixa manera que sempre, jajajaja, amb rúbriques de coavaluació i d'autoavaluació.

Antònia: D'acord. I ja sa darrera pregunta: quins canvis heu observat en els estudiant com a resultats de treballar en grups cooperatius?

Cristina Rigo: Han millorat molt la seva aptitud i actitud. A més, també respecten molt les opinions dels companys.

Mª Antònia Julià: Treballar amb grups cooperatius ha fet que també millori molt el clima el temps de pati. Hi ha molt menos bregues.

Antònia: Perfecte. Idò moltíssimes gràcies per tot, a tots! Un plaer tornar a l'escola i espero que en acabar, el treball de fi de grau vos agradi. Gràcies a tots!

